

Kayah Li (Western Red Karen) Language Lessons

by
H. Anne Helgerson

Orig. Technical Paper # 36
Payap University

September 1998

Revised & Updated by Khu Hte Reh October 2009

Kayah Li
(Western Red Karen)
Language Lessons

by
H. Anne Helgerson

Orig. Technical Paper # 36
Payap University

September 1998

Revised & Updated by Khu Hte Reh October 2009

Abstract

This book presents a structured series of language learning lessons intended to help a person to systematically learn the Kayah Li (Western Red Karen/Karenni) language. Each lesson contains a dialogue, grammar and vocabulary drills, lesson vocabulary and additional phrases and vocabulary.

The lessons are preceded by an introduction which presents the essential aspects of Kayah phonology, a knowledge of which would be helpful to those using the lessons. The unique orthography used by the Kayah people themselves is also introduced for those who would like to explore this area further.

Notes on Language and People Terms:

Karenni (Karen-red) refers to all the minority people groups who are from Karenni State (renamed to Kayah State) in Myanmar. **Kayah** refers to the largest of the minority groups and is the name that the Kayah use to refer to themselves as well as their language. The Kayah speak different dialects of the Kayah Li (red) language. In this book, the Western dialect of the Kayah language will be taught which in English is referred to as **Western Red Karen**.

Table of contents

Foreword	1
Introduction	2
Linguistic background	2
Kayah (W. Red Karen) phonology	2
Kayah (W. Red Karen) orthography	4
Lesson 1: Greetings	7
Lesson 2: Learning to speak Kayah (W. Red Karen)	9
Lesson 3: Family	11
Lesson 4: Occupations	14
Lesson 5: A visit	16
Lesson 6: At the market	19
Lesson 7: Looking for someone	22
Lesson 8: The weather	25
Lesson 9: Cooking food	28
Lesson 10: Sickness	31
Lesson 11: Weaving	34
Lesson 12: Clothing	37
Lesson 13: Tending animals	40
Lesson 14: Planting a garden	43
Lesson 15: Fishing	46
Lesson 16: Hunting	49
Lesson 17: Building a house	52
Lesson 18: School	55

Foreword

Purpose of the Language Lessons

These language lessons will be useful to anyone wishing to study or learn the Kayah (Western Red Karen) language. In order to use these lessons, a basic knowledge of English is required, as well as the ability to read phonetic script (IPA - International Phonetic Alphabet). Additionally, these lessons could be used by a speaker/reader of Kayah to improve his or her English skills.

A further purpose of these language lessons is to contribute to the body of knowledge about the Kayah language.

Research Methodology

The basic language-learning phrases, dialogues, sentence patterns and drills were originally elicited from a native speaker of Kayah residing in Chiang Mai. The phrases, dialogues and terms were checked at different stages for spelling, naturalness and accuracy by a number of native language speakers who have advanced literacy skills.

Abbreviations

The following abbreviations are used in the language lessons:

<i>sing.</i>	singular
<i>lit.</i>	literally
<i>clsf.</i>	classifier
<i>colloq.</i>	colloquial use, common speech
<i>form.</i>	formal use, used in writing more than speaking

Introduction

1. Linguistic background¹

The Kayah language is a Central Karenic language. It is spoken in Kayah State of Myanmar and in Mae Hong Son province of northwest Thailand. The number of Kayah people is estimated to be 210,000 (Grimes 1996).

2. Kayah Phonology

Syllable structure

There are four syllable types in Kayah: V, CV, CCV and CCCV. The CV syllable pattern is the most common. Tones occur on the nucleus of the syllable, as does breathiness. A single diphthong /ua̯/ is treated as one vowel.

Words in Kayah can be one, two or three syllables long. Compound words are also fairly common.

Consonants:

		Bilabial	Labio-Dental	Dental	Alveolar	Post-Alveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Glottal
Plosive	voiceless	p			t				k	
	voiceless aspirated	p ^h			t ^h				k ^h	
	voiced	b			d					
Fricative	voiceless			(θ)	s ^h	ʃ	ʂ		x	h
	voiced		v		z					
Affricate	voiced							tʃ		
Nasal	voiced	m			n			ɲ	ŋ	
Tap					r					
Lateral					l					
Approximant		w						j		

Note: /ɲ/ is considered by Mr. Hte Reh to be an allophone of /ŋ/. However, since the Kayah separate these two elements in their own orthography, I have treated them as separate for this research.

¹ much of the information in this introduction comes from Mr. Hte Reh 1995.

Consonant clusters

The following consonant clusters are found in Kayah:

	kj-	kw-		pj-	pw-	s ^h j-	s ^h w-
kl-	klj-	klw-	pl-	plj-	plw-	zj-	
kr-	krj-	krw-	pr-	prj-	prw-	ʃj-	ʃw-
						vj-	
	k ^h j-	k ^h w-		p ^h j-	p ^h w-	ɕj-	ɕw-
	tj-	tw-		bj-	bw-		
	t ^h j-	t ^h w-				rj-	rw-
	dj-	dw-		nj-	nw-	lj-	lw-
				mj-	mw-		jw-
				ŋj-		hj-	

Vowels:

	Front		Central		Back	
	unround	round	unround	round	unround	round
Close	i				ɯ	u
Close-mid	e		ə			o
Open-mid	ɛ					ɔ
Open			a			

There is also a diphthong /ɯə/ which is treated as a single vowel.

All vowels, including the diphthong, have a breathy counterpart. These are written phonetically using the subscript umlaut, for example: /a̰/ /ə̰/ /ɔ̰/ /ɯə̰/

Tone

Kayah has four tones which will be marked as follows:

low (1)

mid (3)

high-mid (unmarked)

3. Kayah Orthography

The Kayah orthography was first designed by Mr. Thae Bu Phae, a Kayah leader, in the late 1950's.

Consonants:

က	/k/	ပ	/p ^h /	ဟ	/h/	ဂ	/ŋ/
ခ	/k ^h /	ဗ	/b/	ဗ	/v/	င	/r/
တ	/t/	ဇ	/ʃ/	ည	/z/	လ	/l/
ထ	/t ^h /	ဆ	/s ^h /	မ	/m/	ဝ	/w/
ဒ	/d/	ဋ	/dʒ/	န	/n/	ယ	/j/
ဓ	/p/	ဠ	/θ/	ဥ	/ɲ/		

Notes:

There are two additional symbols used. The symbol “က” is used for the sound of “g” in some loan words. Most often this symbol is used as part of a vowel symbol (see next section).

The symbol “ဆ” is used for the sound “s” found in loan words.

Vowels:

အ	/a/	ဓ	/o/	ဠ	/u/
ဣ	/ə/	ဣ	/ɯ/	ဣ	/e/
ဥ	/i/	ဣ	/ɛ/	ဣ	/ɔ/

In the Kayah orthography, breathiness is written by placing “ဟ” (also used as “h”) before the vowel that is breathy. For example: ဣဟဣ /nɛ^h/ ‘you’.

The non-breathy version of /ɯə/ is written in the following way:

The non-breathy version of /ɯə/ is written in the following way:

consonant + ဣဣ for example: ဣဣဣ /nɯə¹/ ‘that’.

The breathy version /քթ/ is written in the following way:

examples:

consonant + քթ

եքթաւ /քթ/ ‘older sibling’

consonant + քթ

քթաւ /քթ/ ‘to rest’

Consonant clusters

cluster	breathy counterpart		cluster	breathy counterpart		cluster	breathy counterpart	
			kj-	տտ-	տէտ-	kw-	տե-	տէե-
kl-	ռը-	ռըէ-	klj-	ռըտ-	ռըէտ-	klw-	ռըե-	ռըէե-
kr-	տղ-	տղէ-	krj-	տղտ-	տղէտ-	krw-	տղե-	տղէե-
			pj-	բտ-	բէտ-	pw-	բե-	բէե-
pl-	բը-	բըէ-	plj-	բըտ-	բըէտ-	plw-	բըե-	բըէե-
pr-	բղ-	բղէ-	prj-	բրտ-	բրէտ-	prw-	բրե-	բրէե-
k ^h j-	ջտ-	–	nj-	ջտ-	ջէտ-	s ^h j-	ստ-	–
k ^h w-	ջե-	–	nw-	ջե-	ջէե-	s ^h w-	սե-	–
tj-	տտ-	–	mj-	տտ-	տէտ-	θj-	ցտ-	–
tw-	տե-	–	mw-	տե-	տէե-	θw-	ցե-	–
t ^h j-	ւտ-	–	ηj-	ւտ-	–			
t ^h w-	ւե-	–						
dj-	զտ-	–	rj-	րտ-	րէտ-			
dw-	զե-	–	rw-	րե-	րէե-			
p ^h j-	րտ-	–	lj-	ըտ-	ըէտ-			
p ^h w-	րե-	–	lw-	ըե-	ըէե-			
bj-	նտ-	–						
bw-	նե-	–						
						jw-	տե-	–
						hj-	էտ-	–

Note that “է”, used to indicate breathiness, is usually placed directly before the vowel it modifies. An exception is when “տ” /j/ is the second or third letter in a cluster. In this case, “տ” is written between the “է” and the vowel.

Tones:

The four tones are written in the following way in the Kayah orthography. The vowel “ɛ” /a/ is used as an example.

low	ɛ
mid	ɛ
high mid	unmarked
high	ɛ

Lesson 1: Greetings

1.1 Dialogue

A.	Hello.	tɕ ¹ rjabɕ ¹ nɕ ¹	គុយឿរ្យាចក្លា គុយឿ
B.	Have you finished eating?	nɕ ¹ e ¹ t ^h ʋə ³ ho ɕ ³	គុយឿ ឪ បហ្ម យឺ យុយឿ ?
A.	I've finished eating.	e ¹ t ^h ʋə ³ ho	ឪ បហ្ម យឺ
B.	Where are you going?	nɕ ¹ dʒwə bite ³	គុយឿ និហ ក្នុង ?
A.	I'm going traveling for fun/visiting.	va ³ dʒwə o ¹ le ³ prɛ	មឿ និហ ឲ្យឪ ឡើ
	I'm going now.	dʒwə ho	និហ យឺ

1.2 Drills

Drill 1:

I am going visiting.	va ³ dʒwə o ¹ le ³	មឿ និហ ឲ្យឪ
to the village.	də do ³	នហ ឪ
to town.	də vi ³ ku ³	នហ មឿឧរឿ
to the forest.	də mi ¹ kle ³	នហ មឿឧរឿ

Drill 2:

I am eating (rice).	va ³ e ¹ (di ³)	មឿ ឪ (ឪ)
going.	dʒwə	និហ
bathing.	i ¹ lʋə t ^h je ³	ឧរឿមហ បហឪ

1.3 Lesson vocabulary

I	va ³	ម្ល៉េ	to; at	də	ឧ
you (<i>sing.</i>)	nɛ ¹	ន្តម្ល៉េ	village	dɔ ³	ឆ្នំ
to go; walk	dʒwə	ណិហុ	town	vi ³ ku ³	មហន្តរាជ្ជ
to walk for fun; go visiting	dʒwə o ¹ le ³	ណិហុ ម្ល៉េ	jungle	mi ¹ kle ³	មហន្តរាជ្ជ
to eat (<i>lit. to eat rice</i>)	e ¹ di ³	ម្ល៉េ ឆ្នំ	question marker	ɛ ³	ម្ល៉េ
to bathe	i ¹ lɰə t ^h je ³	ឆ្នុយម្ល៉េ ប្រាម្ល៉េ	where	bite ³	រាជ្ជ
			already	ho / t ^h wə ³ ho	ម្ល៉េ / ប្រាម្ល៉េ ម្ល៉េ

1.4 Additional phrases

Hello (<i>to more than one person</i>)	tɛ ¹ rjabe ¹ θi ³	សម្លែង្រាម្ល៉េ ឆ្នំ
See you tomorrow.	mjat ^h je ¹ s ^h jepa ¹ ro ³	មហេប្រាម្ល៉េ សម្លែង្រាម្ល៉េ
How are you?	nɛ ¹ o ¹ mɔ ¹ o ¹ rja ɛ ³	ន្តម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ ?
I am fine.	va ³ o ¹ mɔ ¹ o ¹ rja prɛ	ម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ ម្ល៉េ
Thank you	tɛ ¹ bwi	សម្លែង្រាម្ល៉េ

Lesson 2: Learning to speak Red Karen

2.1 Dialogue

A.	Can you speak Red Karen?	nɛ̃¹ hebe¹dʒjə ka'ja³li¹ ɲõ ɛ̃³	នុយង្គ មុន័កង្គែនិយុហន ភន្តហន្តល្មម្ភ ចមុន មុយង្គ ?
B.	I can speak a little	va³ hebe¹dʒjə ta'ki¹ pre	មន្ត មុន័កង្គែនិយុហន គន្តភ្ភ ព្យង
A.	Is Red Karen difficult to speak?	hebe¹ ka'ja³li¹ ɲõ a'pjã ɛ̃³	មុន័កង្គែ ភន្តហន្តល្មម្ភ ចមុន ឡន្តមុហន មុយង្គ
B.	It's not difficult.	a'pjã na to¹	ឡន្តមុហន នន គន្ត
A.	From what country do you come?	nɛ̃¹ o'də kə bite³	នុយង្គ ឡន ភមុន ភន្តគន្ត ?
B.	I come from Canada.	va³ o'də kʰɛnɛ¹da¹	មន្ត ឡន មន្តនុយង្គន្ត
A.	Where do you live?	nɛ̃¹ o¹ bite³	នុយង្គ ឡ ភន្តគន្ត ?
B.	I am living in Chiang Mai	va³ o'də ki¹ma³	មន្ត ឡន ភ្ភឃន
A.	I'm going back now.	ka¹ ho	ភមុយង្គ មុន
B.	See you again sometime.	mjaʰtʰje¹ no¹ pə pa³	ឃហន្តបហន្ត នន ឡន ឡន ឡន

2.2 Drills

Drill 1:

Can you speak Red Karen?	nɛ̃¹ hebe¹ dʒjə ka'ja³li¹ ɲõ ɛ̃³	នុយង្គ មុន័កង្គែ និយុហន ភន្តហន្តល្មម្ភ ចមុន មុយង្គ ?
read	nɛ̃¹ hə dʒjə ka'ja³li¹ a'li¹ ɛ̃³	នុយង្គ មុន័ មុន័កង្គែ និយុហន ភន្តហន្តល្មម្ភ ឡន មុយង្គ ?
write	nɛ̃¹ ra³ dʒjə ka'ja³li¹ li'plo¹ ɛ̃³	នុយង្គ ភន្ត និយុហន ភន្តហន្តល្មម្ភ ល្ភន្តឡន មុយង្គ ?

Drill 2:

I can speak a little.	va³ hebe¹ dʒjə ta'ki¹ pre	មន្ត មុន័កង្គែ និយុហន គន្តភ្ភ ព្យង
read	hə	មុន័
write	ra³	ភន្ត

Drill 3:

I can't speak Red Karen.	va ³ hebe ¹ dzja ka ¹ ja ³ li ¹ ŋo to ¹	មេ ម៉េង រ៉េយ៉ា កាហ្វាស៊ី ញ៉ូ តូ
		មេ ម៉េង រ៉េយ៉ា កាហ្វាស៊ី ញ៉ូ តូ អ៊ែ
read	va ³ hə dzja ka ¹ ja ³ li ¹ a ¹ li ¹ to ¹	មេ ហ៊ុ រ៉េយ៉ា កាហ្វាស៊ី អ៊ែលី តូ
		មេ ហ៊ុ រ៉េយ៉ា កាហ្វាស៊ី អ៊ែលី តូ អ៊ែ
write	va ³ ra ³ dzja ka ¹ ja ³ li ¹ li ¹ plə ¹ to ¹	មេ រ៉េ រ៉េយ៉ា កាហ្វាស៊ី លីប្លូ តូ
		មេ រ៉េ រ៉េយ៉ា កាហ្វាស៊ី លីប្លូ តូ អ៊ែ

2.3 Lesson vocabulary

to speak	hebe ¹	ម៉េង	just; only	pre	េរ៉េ
to read	hə	ហ៊ុ	negative	to ¹	អ៊ែ
to write	ra ³	រ៉េ	few; a little	ta ¹ ki ¹	តាគី
to be able to	dzja	រ៉េយ៉ា	difficult	a ¹ pja	អ៊ែប៊ា
to see	mja ^h je ¹	ម៉ាតេយ៉េ	country	ke	កេ
later	no ¹	នេ	Red Karen language	ka ¹ ja ³ li ¹ ŋo	កាហ្វាស៊ី ញ៉ូ អ៊ែ
again	pə	េយ៉ា	Red Karen alphabet	ka ¹ ja ³ li ¹ a ¹ li ¹	កាហ្វាស៊ី អ៊ែលី អ៊ែ
to return; go back	ka ¹	កា	Red Karen letters, words	ka ¹ ja ³ li ¹ li ¹ plə ¹	កាហ្វាស៊ី លីប្លូ អ៊ែ
to be; have; live	o ¹	ឱ			

2.4 Additional phrases

Please speak slowly.	k ^h jaθedo ³ hebe ¹ zə ³ ta ¹ ki ¹	កាហ្វាស៊ី ម៉េង ម៉េង តាគី
Please say it again.	k ^h jaθedo ³ he pə tə ¹ hw ¹	កាហ្វាស៊ី ម៉េ េយ៉ា តេហ្វ
I don't understand clearly.	va ³ θeɲe ³ tɔ ³ pləto ¹	មេ ថេយ៉េ តូប្លូ អ៊ែ
How is it said?	he p ^h ute ³	ម៉េ ហ៊ុតេ ?
Did I say it correctly?	va ³ he a ¹ to ³ ɛ ³	មេ ម៉េ អ៊ែ យ៉េ ?
Yes, it was correct.	a ¹ to ³	អ៊ែ
No, it was not correct.	a ¹ to ³ to ¹	អ៊ែ អ៊ែ

Lesson 3: Family

3.1 Dialogue

A.	What is your name?	nɛ¹ mwi³ na u³pe³	តើ ឈ្មោះ អ្នក អ្នក ឈ្មោះ ?
B.	My name is ____.	va³ mwi³ na _____	ឈ្មោះ ឈ្មោះ អ្នក ____
A.	Are you married?	nɛ¹ kʰo³mɛ³ tʰwə³ ho ɛ³	តើ អ្នក បាន ល្អ ឬ មិន បាន ?
B.	No, I'm not married.	va³ kʰomɛ³ hito¹	មិន បាន ល្អ ឬ មិន បាន
A.	How many siblings (including yourself) do you have?	nɛ¹ pʰəvjə o¹ ba prɛ¹ te³	តើ មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន អ្នក ប្អូន ?
B.	I have two siblings.	va³ pʰəvjə o¹ nje³ prɛ¹	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន
	I have one older brother.	va³ vja prɛ¹kʰu³ o¹ tə¹prɛ¹ prɛ	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន ប្អូន ប្អូន
	I have no sisters.	va³ pʰəvjə prɛ¹mo¹ o¹to¹	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន
A.	Where is your brother living now?	kʰo³pa nɛ¹ vja prɛ¹kʰu³ o¹ bite³	បាន ល្អ អ្នក ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន អ្នក ប្អូន ?
B.	My brother lives in Canada.	va³ vja prɛ¹kʰu³ o¹ də kʰɛnə¹da¹	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន
	He is married.	a¹ kʰo³mɛ³ tʰwə³ho	បាន ល្អ អ្នក ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន
	He has two children.	a¹ pʰu o¹ nje³ prɛ¹ prɛ	មាន កូន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន ប្អូន

3.2 Drills

Drill 1:

Do you have a/an younger sister?	nɛ¹ pʰə prɛ¹mo¹ o¹ ɛ³	តើ មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន អ្នក ប្អូន ?
older sister?	vja prɛ¹mo¹	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន
younger brother?	pʰə prɛ¹kʰu³	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន
older brother?	vja prɛ¹kʰu³	មាន ប្អូន ប្អូន អ្នក ប្អូន ប្អូន

Drill 2:

Do you have any siblings?	nɛ¹ pʰəvja	o¹ ɛ³	ឧម្ព័រ ខ្មែរ	មានប្អូន ឬ ប្អូន ?
children?	p ^h u		អើ	

Drill 3:

I have a younger sister.	va³ pʰə prɛ¹mɔ¹	o¹	មាន ប្អូន ខ្មែរ ម្នាក់
child.	p ^h u		អើ
I have five siblings.	va³ pʰəvja	o¹ na³ prɛ¹	មាន ប្អូន ប្អូន ប្អូន ប្អូន ប្អូន
children.	p ^h u		អើ

Drill 4:

I have two siblings.	va³ pʰəvja	o¹ nje³ prɛ¹	មាន ប្អូន ប្អូន ប្អូន ម្នាក់
children.	p ^h u		អើ
I have two siblings.	va³ pʰəvja	o¹ ɛ nje³	មាន ប្អូន ប្អូន ប្អូន ម្នាក់
children.	p ^h u		អើ

Drill 5:

I don't have any siblings.	va³ pʰəvja	o¹ to¹	មាន ប្អូន ប្អូន ឬ អើ
children.	p ^h u		អើ

3.3 Lesson vocabulary

he; she; it	a¹	ឱ	how many	bate³ / ba clsf. te³	នេះ / នេះ clsf. អ្វី
name	mwɨ³	ឈ្មោះ	married	k ^h o³mɛ³	បានរៀបការ
child	p ^h u	កូន	form. clsf. people	prɛ¹	ប្អូន
who	u³pe³	តើ	colloq. clsf. people	θɛ	ឬ
and; with; that	na	និង	siblings	pʰəvja	ប្អូន
not yet	hito¹	មិនទាន់	younger sister	pʰə prɛ¹mɔ¹	ប្អូន ខ្មែរ ម្នាក់

one	tə¹	តេ	younger brother	pʷə prɛ¹kʰu³	យុវប្អូន
two	nje³	នហ្លើ	older sister	vja prɛ¹mo¹	ចាប្អូន
five	na³	ប្រាំ	older brother	vja prɛ¹kʰu³	ចាប្អូន
			now	kʰo³na	ឥឡូវ

3.4 Additional vocabulary

mother	mʷə	ម្តាយ	family	hi¹pʰja³pʰu	គ្រួសារ
father	pʰɛ³	បិតា	grandmother	pʰje³	ម្តាយ
daughter	pʰu prɛ¹mo¹	កូនចៅ	grandfather	pʰwə³	បិតា
son	pʰu prɛ¹kʰu³	កូនប្អូន	aunt	mʷədu¹	ម្តាយ
wife	me³	ភរិយា	uncle	pʰɛ³du¹	ប្អូន
husband	vɛ¹	ប្រពន្ធ	mother-in-law	prɛ prɛ¹mo¹	ម្តាយ
			father-in-law	prɛ prɛ¹kʰu³	ប្អូន

3.5 Additional phrases

How old are you?	1. nɛ¹ o¹ ba na¹ ho te³	1. ឯង ប្រាំ ឆ្នាំ ហើយ ?
	2. nɛ¹ o¹ ho ba na¹ te³	2. ឯង ប្រាំ ហើយ ឆ្នាំ ?
I am ___ years old.	va³ o¹ ____ na¹ ho	ឯង ប្រាំ ____ ឆ្នាំ ហើយ
Who is the youngest (child in your family?)	1. nɛ¹ pʷə ka¹nja ma¹ u³pe³	1. កូនប្អូន យុវប្អូន ម្តាយ តើ ឯង ?
	2. a¹ ka¹nja lə ma¹ u³pe³	2. ឯង យុវប្អូន ប្រាំ ម្តាយ តើ ឯង ?
I am the youngest.	va³ ka¹nja lə	ឯង យុវប្អូន ប្រាំ
Who is the oldest child in your family?	sɛ¹ vja a¹du¹lə ma¹ u³pe³	ឯង ចាប្អូន ចាប្អូន ម្តាយ តើ ឯង ?
Are your parents still alive?	nɛ¹ mʷəpʰɛ³ o¹pa¹ ɛ³	ឯង ម្តាយបិតា តើ ឯង ?
Yes, they are.	a¹ o¹ pa³	ប្រាំ ឯង
I'm single.	1. va³ pʰuθɛ¹ pa³	1. ឯង មិន បាន ល្អិត ?
	2. va³ o¹ pa¹la³pa³	2. ឯង ប្រាំ បាន ល្អិត ឯង

Yes, I am married.

k^ho³mɛ³ t^hwə³hɔ

ទទួលបាន ប្រពន្ធម្នី

My grandfather has died.

va³ p^hwə³ θje³ t^hwə³hɔ

មន្ត ពិឃាត ឆ្មាំ ប្រពន្ធម្នី

My grandmother has not died.

va³ p^hje³ θje³ hito¹

មន្ត ពិឃាត ឆ្មាំ មិនមែន

My grandmother is still living.

va³ p^hje³ o¹pa³

មន្ត ពិឃាត មិនមែន

Lesson 4: Occupations

4.1 Dialogue

A.	What do you do (for a living)?	nɛ̃¹ mə¹ tɛ̃¹pʰjetɛ̃¹mə¹ ti³te³	នុយង្គ យង្គ គុយង្គហិរាម គុយង្គយង្គ គុយង្គ ?
B.	I am a (female) teacher.	va³ ma¹ ʈjoli¹ho³ ʈaramɰə	បង យង ឆ្មាមឈ្មាម ឆ្មាម
	What do you do?	nɛ̃¹ mə¹ tɛ̃¹pʰjetɛ̃¹mə¹ ti³te³	នុយង្គ យង្គ គុយង្គហិរាម គុយង្គយង្គ គុយង្គ ?
A.	I am a shopkeeper.	va³ ma¹ klebja¹dʒɛ¹	បង យង រាបៀតរាបៀត
B.	What does your father do?	nɛ̃¹ pʰɛ³ mə¹ tɛ̃¹pʰjetɛ̃¹mə¹ ti³te³	នុយង្គ ហិ យង្គ គុយង្គហិរាម គុយង្គយង្គ គុយង្គ ?
	Is he a shopkeeper?	a¹ ma¹ klebja¹dʒɛ¹ ɛ̃³	ឆ្មា យង រាបៀតរាបៀត យង ?
A.	No. He is a farmer.	məto¹ a¹ ma¹ prɛ̃¹ mə¹ e¹lja	យង គុយង្គ ឆ្មា យង ឆ្មាម យង្គ ឆ្មាម

4.2 Drills

Drill 1:

What do you do? | nɛ̃¹ mə¹ tɛ̃¹pʰjetɛ̃¹mə¹ ti³te³ | នុយង្គ យង្គ គុយង្គហិរាម គុយង្គយង្គ គុយង្គ ?

Drill 2:

I am a teacher.	va³ ma¹ ʈjoli¹ho³ ʈara	បង យង ឆ្មាមឈ្មាម ឆ្មាម
(female) teacher.	ʈjoli¹ho³ ʈaramɰə	ឆ្មាមឈ្មាម ឆ្មាម
student.	ʈjoli¹ho³ pʰu	ឆ្មាមឈ្មាម-ហិ

Drill 3:

What does your father do?	nɛ̃¹ pʰɛ³ mə¹ tɛ̃¹pʰjetɛ̃¹mə¹ ti³te³	នុយង្គ ហិ យង្គ គុយង្គហិរាម គុយង្គយង្គ គុយង្គ ?
mother	mɰə	យង គុយង្គ

Drill 4:

My father is a farmer. | va³ pʰɛ³ ma¹ prɛ̃¹ mə¹ e¹lja | បង ហិ យង ឆ្មាម យង្គ ឆ្មាម

shopkeeper

klebja'dʒe¹

ກຽວກຳເນີນ

Drill 5:

What does he do?

a¹ me¹ tɛ¹ pʰje tɛ¹ me¹ ti³ te³

ຂ້າ ພາຍັງ ກຽວກຳເນີນ ພາຍັງ ພາຍັງ ກຽວກຳເນີນ ?

she

a¹

ຂ້າ

Drill 6:

Is he a farmer?

a¹ ma¹ prɛ¹ me¹ e¹ lja ɛ³

ຂ້າ ພຽງ ຂາຍພຽງ ພາຍັງ ຂ້າຍພຽງ ພາຍັງ ?

Are you

nɛ¹

ອາຍັງ

Are they

ɛ¹ θi³

ຂ້າ

Drill 7:

Yes (I am; he is).

a¹ ma

ຂ້າ

No (I'm not; he isn't).

a¹ ma to¹

ຂ້າ ພາຍັງ

4.3 Lesson vocabulary

what	ti³ te³	ກຽວກຳເນີນ	shopkeeper	klebja'dʒe¹	ກຽວກຳເນີນ
to be; live	ma¹	ພຽງ	farmer	prɛ¹ me¹ e¹ lja	ຂາຍພຽງ ພາຍັງ ຂ້າຍພຽງ
they	ɛ¹ θi³	ຂ້າ	teacher (male)	θjoli'ho³ θara	ອາຈານ ພຽງ ຂາຍພຽງ
yes; really	a¹ ma	ຂ້າ	teacher (female)	θjoli'ho³ θaramɯə	ອາຈານ ພຽງ ຂາຍພຽງ
no; not really	a¹ ma to¹	ຂ້າ ພາຍັງ	student	θjoli'ho³ pʰu	ອາຈານ ພຽງ-ກິດ
to work	me¹ tɛ¹ pʰje tɛ¹ me¹	ພາຍັງ ກຽວກຳເນີນ ພາຍັງ ພາຍັງ			

4.4 Additional vocabulary

doctor	tɛ¹ kʰu¹ θaradu¹	ພາຍັງອາຈານ ອາຈານ	we	prɛ¹	ພາຍັງ
--------	------------------	------------------	----	------	-------

nurse	tɕ!k ^h u ¹ θaramɰə	နယဲခဉ် ငဝ်ဂေမယုမု	you (plural)	θi ³	ငဉ်
fisherman	prɕ ¹ mɕ ¹ e ¹ tɕ ³	ဂ်ယဲ ဘယဲ ဉ်နယဲ	headman	dɔ ³ dʒɕ	zɕ ¹ နယဲ
headman	po ¹ ka	ဗဉ်ဂေ			

Lesson 5: A visit

5.1 Dialogue

A.	Hello.	tɛ¹rjabɛ¹ nɛ¹	គម្ពីរ្យាហន្ត ឆ្មៃ
B.	Hello. Come up and sit.	tɛ¹rjabɛ¹ nɛ¹ tʰja¹ o¹nja³ də hi¹	គម្ពីរ្យាហន្ត ឆ្មៃ ប្រហន្ត ឆ្មៃហន្ត ឆ្មៃ ឆ្មៃ
A.	Is this your house?	je³ma¹ nɛ¹ hi¹ ɛ³	ហន្តឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	Yes, it is.	a¹ma	ឆ្មៃ
A.	What are you doing?	nɛ¹ mɛ¹ ti³te³	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	I am boiling water.	va³ pʰo³ tʰje³ku	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃ
A.	What is this?	je³ma¹ ti³te³	ហន្តឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	This is a kettle.	je³ma¹ tʰje³kupɔ¹	ហន្តឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃឆ្មៃ
A.	What do you do with the boiled water?	nɛ¹ pʰo³ tʰje³ku ro mɛ¹ na ti³te³	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
B.	I put it in the thermos for drinking.	va³ mɛ¹ na tʰje³kusʰwi leɔ³	ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃឆ្មៃ ឆ្មៃ

5.2 Drills

Drill 1:

What is this?	je³ ma¹ ti³te³	ហន្ត ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
that?	nwə¹	ឆ្មៃ
that (over there)?	də nwə¹	ឆ្មៃ ឆ្មៃ

Drill 2:

What is this called?	je³ ma¹ ɛ na ti³te³	ហន្ត ឆ្មៃ ឆ្មៃ ឆ្មៃ ?
that	nwə¹	ឆ្មៃ
that (over there)	də nwə¹	ឆ្មៃ ឆ្មៃ

Drill 3:

This is a kettle.	je³ma¹ tʰje³kupɔ¹	ហន្តឆ្មៃ ប្រហន្តឆ្មៃឆ្មៃ
-------------------	-------------------	--------------------------

water thermos.

t^hje³kɯs^hwi

បហ្ល័ករមុនិសហ

pot stand.

lɔ̌ ʂwə¹

ល្បមី ឆហ្ម

Drill 4:

That is a blanket.

nwə¹ ma¹ hikɛ³

ឆហ្ម មឌ មុនរមុន

sleeping mat.

lɛdɛ³

ល្បមីឆឌ

mosquito net.

hikɛ³ t^hɔ̌³

មុនរមុន បង្អ

Drill 5:

Is this **your house?**

je³ma¹ nɛ¹ hi¹ ɛ̌³

ហ្ល័មឌ **ឆមុន មុន មុន ?**

Is that

nwə¹ma¹

ឆហ្មមឌ

Drill 6:

This is my house.

je³ma¹ va³ hi¹

ហ្ល័មឌ មឌ មុន

This is not my house.

je³ma¹ va³ hi¹ ma¹to¹

ហ្ល័មឌ មឌ មុន មមុន

5.3 Lesson vocabulary

this	je ³	ហ្ល័	mosquito net	hikɛ ³ t ^h ɔ̌ ³	មុនរមុន បង្អ
that	nwə ¹	ឆហ្ម	to cook	p ^h ɔ̌ ³ / i ¹ p ^h ɔ̌ ³	រិឌ / ឌរិឌ
house	hi ¹	មុន	water	t ^h je ³	បហ្ល័
climb up	t ^h ja ¹	បហឌ	hot	kɯ	រមុន
to do; make	mɛ ¹	មមុន	kettle	t ^h je ³ kɯpɔ̌ ¹	បហ្ល័ករមុនមមុន
to be called	ɛ̌	ឌ	thermos	t ^h je ³ kɯs ^h wi	បហ្ល័ករមុនិសហ
to sit	o ¹ nja ³	ឌឆហឌ	blanket	hikɛ ³	មុនរមុន
<i>sentence connector</i>	rɔ̌	រមី	pot stand (on fire)	lɔ̌ʂwə ¹	ល្បមីឆហ្ម
to drink	o ³	ឌ	sleeping mat	lɛdɛ ³	ល្បមីឆឌ

5.4 Additional vocabulary

umbrella	k ^h u ¹ kɰə	ទង្វិកព្រឹក	padlock	s ^h ɔ ³ nɛ	កង្កែប
scissors	i ¹ dʒi ¹	ខ្សែកាត់	matches	mi ¹ p ^h o ³ plɛ	ម៉ាតិចឈ្មួញ
scissors	ru ³ re ³	ក្រដាស	radio	s ^h i ¹ li ¹ plwo ³	កញ្ចប់ឈ្មួញ
broom	i ¹ du ³	ខ្សែកាត់	towel	ka ¹ t ^h o ³	កញ្ចប់
candle	ta ¹ rebo ³	កញ្ចប់	bucket	t ^h je ³ to	ប៊ុកែត
oil lamp	mi ¹ ko ³	ម៉ាតិច	bucket	pu / t ^h je ³ pu	ដៃ / ប៊ុកែត
flashlight	mi ¹ dʒi ¹	ម៉ាតិច	bottle	ko ³ pja ³	កញ្ចប់ ឈ្មួញ
keys	s ^h ɔ ³ t ^h i ¹	កង្កែប	water jar	so ³ bja	កញ្ចប់
rope	so ¹ plje ¹	កញ្ចប់	soap	t ^h ɯ mwɔ ³	ដៃ ម៉ាតិច
basket with head strap	kri	កញ្ចប់			

Lesson 6: At the market

6.1 Dialogue

A.	What do you want to buy?	nɛ¹ θɛzɯ i'pri¹ ti³te³	ຮຸຍຂີ້ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ກຸ້ມ ?
B.	I want to buy fruit.	va³ θɛzɯ i'pri¹ sɔ¹θɛ¹	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ຕັດຮຸຍ
	Do you have any bananas?	di³klwi³θɛ¹ o¹ ɛ³	ຂາຍ ກຸ້ມ ຕັດຮຸຍ ?
A.	Yes, I do.	a¹ o¹	ຮຸຍ
	How many do you want?	nɛ¹ θɛzɯ ba θje¹ te³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກວ ຕັດຮຸຍ ?
B.	Please give me one hand of bananas.	kʰjaθɛdo³ dje va³ tə¹θje¹	ສາມ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ
	How much are the oranges?	sɔ¹sʰɯ³θɛ¹ je³ta¹he¹ ma¹ bate³	ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກວ ?
A.	They are 10 baht per kilo.	tə¹kilo a¹ ba¹sʰje	ຕັດຮຸຍ ກວ ຕັດຮຸຍ
B.	I'll take 2 kilos.	va³ pʰje nje³kilo	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ.

6.2 Drills

Drill 1:

What do you want to buy?	nɛ¹ θɛzɯ i'pri¹ ti³te³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ກຸ້ມ ?
look for?	mjapɯ³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ
look at?	mjatʰje¹	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ
sell?	i¹sʰɛ³	ຂາຍ
What do you need?	nɛ¹ lo¹bɛ¹ ti³te³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ກຸ້ມ ?

Drill 2:

I want to buy fruit.	va³ θɛzɯ i'pri¹ sɔ¹θɛ¹	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ ຂາຍ ຕັດຮຸຍ
bananas.	di³klwi³θɛ¹	ຂາຍ ກຸ້ມ ຕັດຮຸຍ
oranges.	sɔ¹sʰɯ³θɛ¹	ຕັດຮຸຍ ຕັດຮຸຍ
food.	sʰɛ¹e¹ sʰɛ¹o³	ຮຸຍ ຕັດຮຸຍ

Drill 3:

Do you have any eggs?

uncooked rice?

cooking oil?

s^hje³ dje¹ o¹ ɛ³

hwə³

t^ha¹ t^hje³

សហម្ព័ន្ធ ឆហម្ព័ន្ធ ឱ យុយង្គ ?

ឲ្យកម្រ

ប្រេង ប្រហម្ព័ន្ធ

Drill 4:

I don't have any **eggs.**

I do have

I have many

va³ s^hje³ dje¹ o¹ to¹

o¹

o¹ ɛ

មិន សហម្ព័ន្ធ ឆហម្ព័ន្ធ ឱ គឺ

ឱ

ឱ ម៉ែ លឺ

Drill 5:

Please a glass of
give me water.

a plate of rice.

a hand of
bananas.

an egg.

k^hjaθɛdo³

dje va³ t^hje³ tə¹be³

di³ tə¹be³

di³klwi³θɛ¹ tə¹θje¹

s^hje³ dje¹ tə¹plɔ¹

ទាញទ្រង់ឆ្នួល
ឆហម្ព័ន្ធ មឺ

ប្រហម្ព័ន្ធ កម្រកម្រ

ឆ្នួល កម្រកម្រ

ឆ្នួលក្រណាត់ កម្រកម្រ

សហម្ព័ន្ធ ឆហម្ព័ន្ធ កម្រកម្រ

Drill 6:

Five **baht.**

fifty

one hundred

ŋa³ ba¹

ŋa³s^hje³

tə¹ dʒwɛ

ប្រាំមួយ កម្រ

ប្រាំមួយសហម្ព័ន្ធ

កម្រកម្រ

Drill 7:

Is this **enough?**

This is **enough.**

not enough.

a¹po¹ ɛ³

prɛ

to¹

ឱ ឆ្នួល យុយង្គ ?

ឆ្នួល

គឺ

6.3 Lesson vocabulary

to want	θɛzɯ	ទ្រង់រៀម	market	klɛ	ព្រលឹង
to sell	i ¹ s ^h ɛ ³	ខ្លាច	bananas	di ³ klwi ³ θɛ ¹	ឆ្មារល្អប្លែក
to look for	mjapu ³	រកឃើញ	oranges	ʂɔ ¹ s ^h ɯ ³ θɛ ¹	ទ្រីកង់
to look at	mjat ^h je ¹	រកឃើញ	fruit	ʂɔ ¹ θɛ ¹	ទ្រី
to need	lo ¹ bɛ ¹	ល្អ	eggs	s ^h je ³ dje ¹	ស្រូវ ខ្នុរ
many	ɛ lo ³	ខ្លាច	uncooked rice	hɯɛ ³	ម្រាម
please	k ^h jaθɛdo ³	ទាញទ្រង់	cooking oil	t ^h a ¹ t ^h je ³	ប្រេង ប្រេង
to give	dje	ខ្លាច	bunch (bananas)	θje ¹	ក្រុម
to take	p ^h je	រកឃើញ	<i>clsf. small round things</i>	plɔ ¹	ទ្រី
enough	a ¹ pɔ ¹	ខ្លាច	<i>clsf. containers</i>	bɛ ³	ក្រុម
today	je ³ tə ¹ ne ³	ស្រូវ ខ្នុរ	ten	s ^h je	ស្រូវ
food	s ^h ɛ ¹ e ¹ s ^h ɛ ¹ o ³	គ្រប់ គ្រប់	fifty	ɲa ³ s ^h je	ប្រាំ រយ
			one hundred	tə ¹ dʒwɛ	ស្រូវ រយ

6.4 Additional vocabulary

pineapple	mak ^h e ³ θɛ ¹	មេឡូ	five	ɲa ³	ប្រាំ
coconut	ma u ¹ θɛ ¹	មេ ខ្នុរ	six	s ^h ɯɛ	ស្រូវ
tamarind	ma ¹ klaθɛ ¹	មេឡូ	seven	nwo	ប្រាំ មួយ
watermelon	dje ³ lɯθɛ ¹	ខ្លាច ល្អប្លែក	eight	θjo	ក្រុម
jackfruit	pa ¹ ljaθɛ ¹	ខ្លាច ល្អប្លែក	nine	da ¹	ប្រាំ បួន
mango	ta ¹ k ^h jaθɛ ¹	គ្រប់ ទាញទ្រង់	eleven	s ^h je tə ¹	ស្រូវ មួយ
three	θɯɛ ³	ក្រុម	fifteen	s ^h je ɲa ³	ស្រូវ ប្រាំ បួន
four	lwɨ ³	ល្អប្លែក	twenty	nje ³ s ^h je	ក្រុម រយ

Lesson 7: Looking for someone

7.1 Dialogue

A.	Hello.	tɛ˧˥rjabɛ˧˥ nɛ˧˥	គម្ពីរ្យាមន្ត ឱម្ពីរ
B.	Hello. I'm looking for ByaReh.	tɛ˧˥rjabɛ˧˥ nɛ˧˥ va˧˥ mjaɲu˧˥ bja˧˥rɛ˧˥	គម្ពីរ្យាមន្ត ឱម្ពីរ មន្ត ឃាមខេម្ពីរ រាមន្តរ្យ
A.	He's gone to the town. He went to buy food.	a˧˥ dʒwə də vi˧˥ku˧˥ a˧˥ dʒwə i˧˥pri˧˥ sʰɛ˧˥le˧˥sʰɛ˧˥o˧˥	ឱ និហន ខ្ន មន្តរាម ឱ និហន ខ្នេរ្យខ្ន គម្ពីរ្យាមន្ត
B.	Whom did he go with?	a˧˥ dʒwə rɔ˧˥ na u˧˥pe˧˥	ឱ និហន រ្យម នន ឱម្ពីរ ?
A.	I don't know.	va˧˥ θɛɲɛ˧˥ to˧˥	មន្ត ទ្រខេម្ពីរ គម្ពីរ
B.	How long will he be gone?	a˧˥ dʒwə o˧˥ ɲɛ˧˥ pa˧˥ bate˧˥	ឱ និហន ឱ ខ្នម្ពីរ ខេម្ពីរ រនគម្ពីរ ?
A.	He will be gone all day.	a˧˥ dʒwə o˧˥ dʒja˧˥ tɔ˧˥ɲɛ˧˥ mɔ˧˥he	ឱ និហន ឱ និហន គម្ពីរ ឃម្ពីរម្ពីរ
B.	I'll come back this evening.	va˧˥ ka˧˥kʰje˧˥ je˧˥ ta˧˥he pa˧˥	មន្ត រ្យមន្ត មន្ត មន្តរ្យម ខេម្ពីរ

7.2 Drills

Drill 1:

I'm looking for	ByaReh.	va˧˥ mjaɲu˧˥	bja˧˥rɛ˧˥	មន្ត ឃាមខេម្ពីរ	រាមន្តរ្យ
visiting		dʒwə o˧˥le˧˥		និហន	ឱម្ពីរ
speaking with		heɲɛ˧˥ kɲɛ˧˥na		ម្ពីរ	រ្យមន្ត

Drill 2:

He's gone	to buy something	a˧˥ dʒwə i˧˥pri˧˥ ta˧˥mɲɛ˧˥ti˧˥tɛ˧˥	ឱ និហន ខ្នេរ្យខ្ន គម្ពីរ្យាមន្ត
	to sell	i˧˥sʰɛ˧˥	ខ្នេម្ពីរ
	to get	ni˧˥bɛ˧˥	ឱម្ពីរ

Drill 3:

He will be gone all day.
all week.

a¹ dʒwə o¹ dʒjə
tə'ne³mɔ̃he
tə'kle

ឲ្យ និហម ឲ្យ និហម

គប្បីឲ្យម្តងម្កាត់
គប្បីរាល់

Drill 4:

Who do you want to see?
speak to?
visit?

nɛ¹ ʰeɜw mja^hje¹ u³pe³
hebe¹ kɔ̃³na
dʒwə o¹le³ kɔ̃³na

តើ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

ឃើញ ឃើញ ?
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
និហម ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

Drill 5 :

Who do you believe?
want?
need?
listen to?
hear?

nɛ¹ zɔ̃ e¹ u³pe³
ʰeɜw
lo¹be¹
ni³da³ u³pe³ hebe¹
ni³hwə

តើ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ?

ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ

Drill 6:

I believe Mima.
need
I hear Mima (speak).
listen to

va³ zɔ̃ e¹ mima¹
lo¹be¹
va³ ni³hwə³ mima¹ hebe¹
ni³da³

ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ

Drill 7:

I don't know.
understand.
believe.

va³ ʰeɜpe³ to¹
ʰeɜpe³ ta³plu
zɔ̃ e¹

ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ

ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ
ឲ្យ ឲ្យ

Drill 8:

When will he go?	a ¹ dʒwə	bik ^h ɛ ³ te ³ pa ³	ឲ្យ ពិហ ក្នុងទីកន្លែង ឲ្យ ?
go to the market?	dʒwə də kle		ពិហ ហ្ន ព្រលឹ
eat?	e ¹		ឆ

Drill 9:

He will go tomorrow.	a ¹ dʒwə	s ^h jepa ¹ ro ³ pa ³	ឲ្យ ពិហ សហដ៏ឲ្យព្រលឹ ឲ្យឲ្យ
go to the market	dʒwə də kle		ពិហ ហ្ន ព្រលឹ

7.3 Lesson vocabulary

future tense marker	pa ³	ឲ្យឲ្យ	tomorrow	s ^h jepa ¹ ro ³	សហដ៏ឲ្យព្រលឹ
go together	dʒwəŋ	ពិហព្រលឹ	day	ne ³	ថ្ងៃ
with	kɯə ³ na	ព្រលឹក្នុង	week	kle	ព្រលឹ
long time	ne ³	ថ្ងៃយូរ	evening	mɔ ^h e	យប់យូរ
to get	ni ¹ bɛ ¹	ទៅទីកន្លែង	night	mɔ ^h i	យប់
to return	ka ¹ k ^h je ³	ព្រលឹទៅ	all day	tə ¹ ne ³ mɔ ^h e	គ្រប់ថ្ងៃយប់យូរ
to listen to	ni ¹ da ³	ទៅឲ្យឆ្លើយ	something	tə ³ mɯə ¹ ti ³ tɛ ¹	អ្វីមួយអ្វីមួយ
to hear	ni ¹ hɯə ³	ទៅឲ្យឆ្លើយ	to know	θɛ ¹ ne ³	ចេះថ្ងៃ
to believe	zɯə ¹	ព្រលឹ	to understand	θɛ ¹ ne ³ tə ³ plu	ចេះថ្ងៃ អ្វីមួយ
when	bik ^h ɛ ³ te ³	ក្នុងទីកន្លែង			

7.4 Additional vocabulary

someone	tə ¹ prɛ ¹ prɛ ¹	អ្នកណាមួយ	wherever; anywhere	bite ³ bɛ ¹ bɛ ¹	កន្លែងណាមួយ
somewhere	tə ¹ p ^h o ¹ p ^h o ¹	អ្នកណាមួយ	whatever; anything	ti ³ te ³ bɛ ¹ bɛ ¹	អ្វីមួយណាមួយ
whoever; anyone	u ³ pe ³ bɛ ¹ bɛ ¹	អ្នកណាមួយ	whenever; anytime	bik ^h ɛ ³ te ³ bɛ ¹ bɛ ¹	ក្នុងទីកន្លែងណាមួយ

Lesson 8: The weather

8.1 Dialogue

A.	It rained very hard yesterday.	pa ³ henu ¹ kɛdʒɯ ¹ du ¹ na ¹ dʒo	ជេម្បង់ភ្លៀស រាល់និម្មិត រយៈ ប្រទេស
B.	Yes, it did.	a ¹ ma	ឲ្យឃើញ
A.	Did you go to the city?	nɛ ¹ dʒwə t ^h wə ³ hɔ də vi ³ ku ³ ɛ ³	តើ ទៅ ទីក្រុង ឬ ទេ ?
B.	No, the road was flooded.	va ³ dʒwə hito ¹ t ^h je ³ du ¹ ba ³ lɔ ³ kljaku ³	ទេ ទិញ យូរ គ្រប់ ប្រទេស ទេ រយៈ ប្រទេស រយៈ
A.	Do you think it is going to rain again?	kɛdʒɯ ¹ pɔpa ³ nɛ ¹ ta ¹ ne ¹ ɛ ³	តើ ទៅ ទេ ឬ ទេ ?
B.	I think it will rain. The clouds are very dark.	va ³ ta ¹ ne ¹ na kɛdʒɯ ¹ pa ³ lɯək ^h i na ¹ dʒo	ទេ តើ ទៅ ទេ រយៈ ទេ ប្រទេស ទេ ប្រទេស
A.	When will you go?	nɛ ¹ dʒwə k ^h je ³ bik ^h ɛ ³ pa ³ te ³	តើ ទៅ ទេ រយៈ ទេ ?
B.	I will try again next week.	va ³ jadʒw dʒwə k ^h je ³ no ¹ pa ³ tə ¹ kle	ទេ ប្រទេស ទេ ទៅ ទេ ទេ

8.2 Drills

Drill 1:

It's very hot.	kɛku na ¹ dʒo	រយៈ រយៈ ប្រទេស
rainy.	kɛdʒɯ ¹	រយៈ ទេ
cold.	kɛɾɔ	រយៈ ទេ

Drill 2:

It's too hot.	kɛku su ¹ lɯ ³	រយៈ រយៈ រយៈ
windy.	kɛla ³ θɛ	រយៈ ទេ
dusty.	ta ¹ pro	រយៈ ទេ

Drill 3:

When did it rain?
you come?
they go?

kədʒw¹ bik^hɛ³te³
sɛ¹ hja³
ɛ¹θi³ dʒwə

ពេលណា វាភ្លៀស ?
ឮម្តង ម្តង
ទើបនោះ វាទៅ

Drill 4:

It rained this morning.
yesterday.
last night.
last week.
last month.
last year.

kədʒw¹ je³ tə'ro³
pa³henu¹
pa¹henu¹ mɔk^hi
də a'rɛ tə'kle
də a'rɛ tə'lɛ³
də na'henu¹

ពេលណា វាភ្លៀស
ម្តងម្កាត់
ម្តងម្កាត់ យប់មិញ
និង ម្តងម្កាត់ ម្ភៃខែ
និង ម្តងម្កាត់ ម្ភៃខែ
និង ម្តងម្កាត់ ម្ភៃឆ្នាំ

Drill 5 :

I went **already.**
ate
heard

va³ dʒw t^hwə³ho
e¹
ni^hwə³

ខ្ញុំ ទៅ ហើយ
ម្តង
ឮម្តងម្តង

Drill 6:

I went to the city (already).
to the village
to the forest, jungle

va³ dʒw
t^hwə³ho də vi³ku³
də do³
də mi¹'kle³

ខ្ញុំ ទៅ
ទៅ ភ្នំពេញ និង ម្តងម្កាត់
និង ភ្នំពេញ
និង ភ្នំពេញ

8.3 Lesson vocabulary

weather	s ^h je ¹ klo ³	សហថ្មីភ្នំ	hot	kəkɯ	កក្កុយ
rain	kədʒɯ ¹	ភ្លៀង	cold	kəɾɔ	ត្រជាក់
big; much	du ¹	ធំ	mud	pa ¹ a	ដី
very	na ¹ dʒɔ	ច្រើន	wind	kəla ³ θɛ	ខ្យល់
too much	s ^h ɯlɯ ³	ច្រើនណាស់	morning	tə ¹ ro ³	ព្រឹក
have been; already finished	t ^h ɯə ³ hɔ	រួចហើយ	yesterday	pa ³ henu ¹	ម្សិលមិញ
flood	t ^h je ³ du ¹	ហូរហែ	year	na ¹	ឆ្នាំ
all	lɔ	ទាំង	night	mɔk ^h i	យប់
road	kljaku ³	ផ្លូវ	month	lɛ ³	ខែ
full	ba ³	ពេញ	dusty/dirty	ta ¹ pro	ស្អុយ
before; previous	də a ¹ rɛ	មុន	to come	hja ³	មក
to try	jadʒɯ	ព្រមព្រៀង	cloud	lɯə	ពន្លឺ

8.4 Additional vocabulary

noon	mɔt ^h ɯə ¹	ថ្ងៃកណ្តាល	star	s ^h ɛ ¹	ច្រើន
sunrise	mɔt ^h ja ¹	ព្រឹក	sun	ta ¹ mɔ	ព្រះច័ន្ទ
early morning	mɔli ³	ព្រឹកឆាប់	moon	lɛ ³	ខែ
sunset	mɔtɔ ³	ល្ងាច	lightning	s ^h je ¹ li ³ bo	ភ្លើងរលិះ
warm	a ¹ lɛ ¹	ក្ដៅ	thunder	mɔkrɔ ³	ក្ដៅភ្លៀង
rainbow	t ^h je ³ la ¹ mɔs ^h a	ពន្លឺព្រះត្រីរង្សី			

Lesson 9: Cooking food

9.1 Dialogue

A.	What are you cooking?	nɛ̃¹ pʰo³e¹ ti³te³	នម្លែ កិច្ច គ្រឿង
B.	I am making curry.	va³ pʰo³e¹ i¹θwi	មន្ត កិច្ច ខ្លួន
A.	What kind of curry are you making?	nɛ̃¹ pʰo³e¹ i¹θwi ti³te³	នម្លែ កិច្ច ខ្លួន គ្រឿង
B.	Chicken curry.	i¹θwi sʰje¹zje¹	ខ្លួន សហ្គ្រីហ្គ្រី
A.	What do you eat with curry?	nɛ̃¹ e¹ i¹θwi na ti³te³	នម្លែ ម្ហូប ខ្លួន គ្រឿង
B.	The curry is eaten with rice.	va¹ e¹ i¹θwi na di³	មន្ត ម្ហូប ខ្លួន គ្រឿង
A.	Is it ready to eat?	a¹sʰwəkʰɛ³ to³e¹ ho ɛ̃³	ត្រូវហើយទេ គ្រឿង ម្ហូប ម្ហូប
B.	The curry isn't finished yet.	i¹θwi wo³ hito³	ខ្លួន មិន រៀបរយ

9.2 Drills

Drill 1:

What are you cooking?	nɛ̃¹ pʰo³e¹ ti³te³	នម្លែ កិច្ច គ្រឿង ?
frying?	i¹ŋu	ខ្លួន ម្ហូប
making?	mɛ̃¹	មន្ត ម្ហូប
eating?	e¹	ម្ហូប

Drill 2:

I am eating chicken curry.	va³ e¹ i¹θwi sʰje¹zje¹	មន្ត ម្ហូប ខ្លួន សហ្គ្រីហ្គ្រី
am making	pʰwo³ e¹	កិច្ច ម្ហូប
am throwing away	vi³kja³	មន្ត រាហ៍

Drill 3:

I ate rice with fish curry.	va³ e¹ di³ na i¹θwi tɛ̃³	មន្ត ម្ហូប គ្រឿង ខ្លួន គ្រឿង
chicken curry.	i¹θwi sʰje¹zje¹	ខ្លួន សហ្គ្រីហ្គ្រី
pork curry.	i¹θwi tʰjazje¹	ខ្លួន ប្រហុន

Drill 4:

I ate rice (ate a meal) with my friend.
his family.

va³ e¹ di³ na va³ k^ho³boθjo
a¹ hi¹p^hja³p^hu

មន្ត ខ្ញុំ ឆ្ងាត់ មន្ត មន្ត មន្ត មន្ត
ខ្ញុំ មន្ត មន្ត មន្ត

Drill 5:

Do you like (to eat) this curry?
Karenni food?

ne¹ θε e¹ i¹θwi³ ខ្ញុំ³
ka¹ja³li¹p^hu s^he¹e¹

តើ ខ្ញុំ ចូលចិត្ត មន្ត មន្ត ?
តើ ខ្ញុំ ចូលចិត្ត មន្ត មន្ត ?

Drill 6:

Are you thirsty?
hungry?

ne¹ θε o³t^hje³ ខ្ញុំ³
θε e¹di³

តើ ខ្ញុំ ច្របូកច្របល់ មន្ត មន្ត ?
តើ ខ្ញុំ ឆ្ងាត់ មន្ត មន្ត ?

Drill 7:

Yes, I do/am.

a¹ma

បាទ បាទ

No, I don't/ am not.

a¹ma^o

ទេ ទេ ទេ

Drill 8:

I haven't eaten the curry (yet).
made
thrown away

va³ e¹ s^hi i¹θwi to¹
p^ho³ e¹
vi³kja³

មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ
មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ
មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ

Drill 9:

I haven't finished eating.
cooking (rice).

va³ e¹ t^hwe³ di³ hito¹
p^ho³ e¹di³

មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ
មន្ត ខ្ញុំ មន្ត ខ្ញុំ

Drill 10:

This curry is	delicious.	i¹θwi je³	θo ³ ro ³	ខ្ពស់ ហ្ន៎	ទទួលខ្ល
	sweet.		s ^h w ³ vi ¹		ស្រស់ៗ
	sour.		s ^h je ¹		ស្រព័ន្ធ
	salty.		s ^h w ³ hε ³		ស្រព័ន្ធម្លា
	bitter.		k ^h ε ¹		ទន្លេ
	spicy.		a ¹ hja		ខ្ល ឲ្យហន
	bland.		a ¹ hjato ¹		ខ្ល ឲ្យហនអន្ត

9.3 Lesson vocabulary

to cook	p ^h o ³ e ¹	រិទ្ធី ឡី	curry (<i>vegetable dish</i>)	i ¹ θwi	ខ្ពស់ៗ
time	s ^h wək ^h ε ³	សហមទន្លេ	chicken	s ^h je ³ zje ¹	ស្រព័ន្ធ រុស្សី
must; should	to ³	អន្ត	fish	tε ³	អម្បង្គ
cooked	wo ³	ហ្ន៎	pork	t ^h ja zje ¹	ហ្ន៎ រុស្សី
to fry	i ¹ ŋu	ខ្ពស់ៗ	cooked rice	di ³	ខ្ពស់
to throw away	vi ³ kja ³	ច្របាច់	friend	k ^h o ³ boθjo	ទទួលខ្ល ទ្រព្យ
to want	θε	ទន្លេ	thirsty	θε o ³ t ^h je ³	ទន្លេ ខ្ពស់ៗ
to like (to eat)	θε e ¹	ទន្លេ ឡី	hungry	θε e ¹ di ³	ទន្លេ ឡីខ្ពស់
not yet (<i>colloq.</i>)	s ^h i to ¹	ស្រ អន្ត			

9.4 Additional vocabulary

frying pan	pɔ ¹ tja ¹	ខ្ពស់ៗ អម្បង្គ	plate	di ³ be ³	ខ្ពស់ៗ
pot	pɔ ¹	ខ្ពស់ៗ	spoon	di ³ dzo	ខ្ពស់ៗ
bread	k ^h omu ³	ទន្លេ ឡី	cup	be ³ du ¹	អម្បង្គ
noodles	di ³ tə	ខ្ពស់ៗ	knife	di ¹ t ^h o	ខ្ពស់ៗ
beef	pɔ ¹ zje ¹	ខ្ពស់ៗ រុស្សី	glass	t ^h je ³ be ³	ហ្ន៎ អម្បង្គ ទន្លេ ឡី

| sɔ¹dʒja³

Lesson 10: Sickness

10.1 Dialogue

A.	I don't feel well.	a ¹ mɔ̄ ¹ rja va ³ nɛ̄to ¹	ខ្ញុំ មឃ្លៀត មឃ្លៀត មឃ្លៀត
B.	What is your problem?	a mɛ̄ ¹ krja nɛ̄ ¹ p ^h ute ³	ខ្ញុំ មឃ្លៀត អ្វី ហើយ អ្វី ហើយ ?
A.	I have a fever.	va ³ tɛ̄ ¹ ku o ¹	មឃ្លៀត ខ្ញុំ មាន
	I think I have malaria.	va ³ ta ¹ nɛ̄ ¹ na s ^h wita ¹ nja ³ o ¹	មឃ្លៀត ខ្ញុំ គិត ថា ខ្ញុំ មាន មេឃ្លៀត
B.	Have you been to the clinic?	nɛ̄ ¹ dzwa ³ t ^h wə ³ ho də tɛ̄ ¹ s ^h wihi ¹ ɛ̄ ³	ខ្ញុំ តើ អ្នក បាន ទៅ មន្ទីរ ពេទ្យ ហើយ ទេ ?
A.	Not yet.	va ³ dzwa ³ hito ¹	មឃ្លៀត អ្នក មិន ទាន់ ទេ
	I think I will go there now.	va ³ ta ¹ nɛ̄ ¹ na va ³ to ³ dzwa ³ k ^h o ³ ɲa	មឃ្លៀត ខ្ញុំ គិត ថា ខ្ញុំ នឹង ទៅ ទីនោះ ឥឡូវ ហើយ
B.	Can I take you?	va ³ dzwa ³ əθu ³ nɛ̄ ¹ a ¹ ni ¹ ɛ̄ ³	មឃ្លៀត អ្នក តើ អាច យក ខ្ញុំ បាន ទេ ?
A.	Yes.	a ¹ ma	បាទ
	I need your help.	va ³ lo ¹ bɛ̄ ¹ nɛ̄ ¹ tɛ̄ ¹ mɛ̄ ¹ dʒjo	មឃ្លៀត ខ្ញុំ ត្រូវ ត្រូវ ការ ជំនួយ របស់ អ្នក

10.2 Drills

Drill 1:

I think I have	a fever.	va ³ ta ¹ nɛ̄ ¹ na tɛ̄ ¹ ku o ¹	មឃ្លៀត ខ្ញុំ គិត ថា ខ្ញុំ មាន
	a cold.	ta ¹ k ^h w	មេឃ្លៀត
	malaria.	s ^h wita ¹ nja ³	មេឃ្លៀត

Drill 2:

My stomach is sore/infected.	s ^h ɛ̄ ³ va ³ ho	តើ មឃ្លៀត ទេ
throat	kja ³ kro ¹	ក្បាល ខ្នង
eyes	mɛ̄ ¹ θɛ̄ ¹ plo ¹	ភ្នែក មឃ្លៀត

Drill 3:

I have been to the doctor. va³ dzwa³ t^hwə³ho də tɛ̄¹k^hu¹ θara o¹
 មឃ្លៀត ខ្ញុំ បាន ទៅ មន្ទីរ ពេទ្យ ហើយ

to the clinic.

va³ dʒwə t^hwə³hə də tɛ¹s^hwih¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង គ្រូពេទ្យ ឯង

Drill 4:

I have been to the doctor.

va³ dʒwə t^hwə³hə də tɛ¹k^hu¹ θara o¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង គ្រូពេទ្យ ឯង ទៅ រួច ហើយ

I have not been to the doctor.

va³ dʒwə³ s^hi də tɛ¹k^hu¹ θara o¹ to¹

មន្ទីរពេទ្យ ឯង គ្រូពេទ្យ ឯង មិន ទៅ រួច ហើយ ទេ

Drill 5:

Can I help?

va³ mɛ¹dʒjə a¹nɪ ɛ

មន្ទីរពេទ្យ ឯង ជួយ បាន ទេ ?

help you?

mɛ¹dʒjə nɛ¹

ជួយ បាន ទេ

go with you?

dʒwə kɰə³na nɛ¹

នឹង ទៅ ជាមួយ ឯង ទេ

follow you?

krwə³ kɰə³na nɛ¹

នឹង តាម ឯង ទេ

Drill 6:

Yes (I can).

a¹nɪ

បាន

No (I can't).

a¹nɪto¹

មិន បាន ទេ

Drill 7:

I'm sick.

va³ s^hwi

មន្ទីរពេទ្យ ឯង មិន ល្អ

sad.

θɛplɛ³

ទ្រង់ទ្រាយ មិន ល្អ

happy.

θɛkrɰ³

ទ្រង់ទ្រាយ ល្អ

good, well.

o¹mɔ¹

ល្អ ណាស់

angry.

θɛplo¹du¹

ទ្រង់ទ្រាយ ខឹង

tired.

θɛpra

ទ្រង់ទ្រាយ ហត់

Drill 8

I have both a fever and headache.

va³ tɛ¹ky¹ o¹ t^hwə³ s^hɛ³k^hu¹klə

មន្ទីរពេទ្យ ឯង មាន ក្ដៅ និង ឈឺ ក្បាល

I have neither a fever nor a headache.

va³ tɛ¹ky¹ o¹ pa³to¹ k^hu¹klə s^hɛ³ pa³to¹ to¹

I have either a fever or headache.

va³ tɛ̃¹ku o¹ ro k^hu¹klɔ s^hɛ³ kɰə³ dja¹

ធូ គ្រុន្តរាជ ឬ ជួរគ្រុន ទង្វាញដី នង្គ ជួរគ្រុន គ្រុន

ធូ គ្រុន្តរាជ ឬ រ៉េ ទង្វាញដី នង្គ រាមក្ស ឆហន

10.3 Lesson vocabulary

fever	tɛ̃ ¹ ku	គ្រុន្តរាជ	malaria	s ^h wita ¹ nja ³	សហគ្រុន្តរាជ
to think	taβnɛβ	គ្រុន្តរាជ	disease; sickness	tɛ̃ ¹ s ^h wi	គ្រុន្តសហ
to send; take	θu ³	ទង្វើ	sore; infected	s ^h ɛ ³	នង្គ
<i>nominalizer</i>	tɛ̃ ¹	គ្រុន្ត	throat	kja ³ kro ¹	រាមក្សរាម
to help	mɛ ¹ dʒjɔ	ឃ្មុំជំនួយ	eyes	mɛ ¹ θɛ ¹ plɔ ¹	ឃ្មុំទង្វើជំនួយ
to feel sick	s ^h wi	សហ	clinic; hospital	tɛ̃ ¹ s ^h wihi ¹	គ្រុន្តសហធូ
how	p ^h ute ³	រិចគ្រុន	a cold	ta ¹ k ^h ɰ	គ្រុនទង
to be able; can	a ¹ ni	ទង្វើ	stomach (abdomen)	ho	រ៉េ
to follow	krwɔ ³	រាមក្ស			

10.4 Additional vocabulary

body	nɛ	គ្រុន	stomach	p ^h ɰə ³	រ៉េ
tuberculosis	t ^h i ¹ bi ¹	ធូរគ្រុន	head	k ^h u ¹ klɔ	ទង្វាញដី
flu	θɛ ɔ	ទង្វើ គ្រុន	nose	k ^h a ³ p ^h ɰə ³	ទង្វើរ៉េ
diarrhea	s ^h ɛ ³ hɔlɔ ¹	គ្រុន្តរាជ	neck	kja ³ bo ³	រាមក្សរាម
to vomit	prja	ទង្វើ	arm	ta ¹ kja ³	គ្រុនរាមក្ស
to sneeze	ka ¹ s ^h ja	រាមក្ស	hand	ta ¹ k ^h u ¹	គ្រុនទង្វើ
to cough	ta ¹ k ^h ɰ	គ្រុនទង	leg (upper)	k ^h ja ¹ kje ¹	ទង្វើរាមក្ស
hair	k ^h u ¹ lɰə ¹	ទង្វើរ៉េ	leg (lower)	k ^h ja ¹ dɰə ¹ plɔ ¹	ទង្វើរ៉េរាមក្ស
dizziness	t ^h a ¹ k ^h u ¹ klɔ	ធូរគ្រុន	mouth	k ^h a ³ u ¹	ទង្វើ

Lesson 11: Weaving

11.1 Dialogue

A.	What are you doing?	nɛ̃¹ mə¹ ti³te³	តើ អ្នក កំពុង ធ្វើ អ្វី ?
B.	I am weaving cloth.	va³ botʰɛ	មន្ត កំពុង ចេញ
A.	How long have you been weaving cloth?	nɛ̃¹ botʰɛ ɲe³la³ho ɛ̃³	តើ អ្នក កំពុង ចេញ ឈ្នួល យូរ យ៉ាង ណា ?
B.	I have been weaving since I was young.	va³ dzatʰja¹ bo də va³ pa¹dzɛ̃ pa³ nuə¹	មន្ត កំពុង ចេញ តាំង ពី ខ្ញុំ កំ តូច មក
A.	Who taught you to weave?	u³pe³ heθjo bo nɛ̃¹ ɛ̃³	តើ អ្នក ត្រូវ បាន គ្រូ បង្រៀន ដោយ អ្នក ណា ?
B.	My mother.	va³ muə	មន្ត ម្តាយ
A.	Do you weave often?	nɛ̃¹ bo ta¹mo³ tʰɛ ɛ̃³	តើ អ្នក ចេញ ញាញុត ញាញុត ញាញុត ?
B.	I weave every day.	va³ bo pwo³ ɲe³	មន្ត កំ ចេញ ញាញុត ញាញុត ញាញុត
	Then I sell the cloth.	tʰuə³ro va³ i¹sʰɛ³ be¹u³ nuə¹ pre	បន្ទាប់ មក មន្ត កំ លក់ វា ទៅ

11.2 Drills

Drill 1:

How long have you been weaving?	nɛ̃¹ botʰɛ ɲe³la³ho ɛ̃³	តើ អ្នក កំពុង ចេញ ឈ្នួល យូរ យ៉ាង ណា ?
sewing (clothing)?	i¹sʰɛ hje¹dzɛ̃	តើ អ្នក កំពុង ចេញ ឈ្នួល ឈ្នួល ឈ្នួល ?

Drill 2:

I have been weaving two months.	va³ botʰɛ o¹ho ɲe³le³	មន្ត កំពុង ចេញ ឈ្នួល ឈ្នួល ឈ្នួល
two weeks.	ɲe³kle	មន្ត កំពុង ចេញ ឈ្នួល ឈ្នួល
two years.	ɲe³na¹	មន្ត កំពុង ចេញ ឈ្នួល ឈ្នួល
two days.	ɲe³ne³	មន្ត កំពុង ចេញ ឈ្នួល ឈ្នួល
two hours.	ɲe³mu³	មន្ត កំពុង ចេញ ឈ្នួល ឈ្នួល

Drill 3:

Do you weave **often?**
sell your cloth
dye the cloth

nɛ̃¹ bo ta¹mo³ tʰɛ ɛ̃³
i¹sʰɛ³ ta¹mo³ bɛ³u³ ɛ̃³
mɛ̃¹ ta¹mo³ nɛ̃¹ bɛ³u³ a¹l
a¹ ɛ̃³

ឧបទ្វី កើ គន្លង ប៉ែ យុឡិ ?
ឧបទ្វី គន្លង កន្លែង យុឡិ ?
យុឡិ គន្លង ឧបទ្វី កន្លែង ឲ្យ
ឲ្យ យុឡិ ?

Drill 4:

I weave every day.
week.

va³ botʰɛ pwɔ̃ ne³
pwɔ̃ kle

មន្ត កើប៉ែ ឧបយុឡ ឧឡី
ឧបយុឡ ព្រយ៉ែ

Drill 5:

I weave, then I rest.
eat
walk

va³ botʰɛ tʰwə³ro va³ o¹kɰə
e¹di³
dʒwəkɽja

មន្ត កើប៉ែ បហ្គុរ្យី មន្ត ឲ្យព្រយុឡ
ឡី
ព្រយុឡព្រយុឡ

Drill 6:

I weave often.

I never weave.

I seldom weave.

va³ bo ta¹mo³ tʰɛ
va³ botʰɛ tə¹pʰwəto¹
va³ botʰɛ nɛ̃tə¹pʰwə

មន្ត កើ គន្លង ប៉ែ
មន្ត កើប៉ែ គុប្បិយុឡ
មន្ត កើប៉ែ ឧបទ្វីគុប្បិយុឡ

Drill 7:

She weaves slowly.
quickly.

a¹ bo zo³ la³ tʰɛ
prja³ la³

ឲ្យ កើ កើ ឲ្យ ប៉ែ
ឲ្យព្រយុឡ ឲ្យ

11.3 Lesson vocabulary

to weave	bɔ / bɔt ^h ɛ	ນັ້ / ນັ້ປັ່	to sew	i ¹ s ^h ɛ	ຂຽນ
long time already	ŋe ³ la ³ hɔ	ເວລາຢູ່ຢູ່ຢູ່	to dye	mɛ ¹ a ¹ la ¹	ຜາຍີ່ ຄູ່ຍູ່
to start	dʒat ^h ja ¹	ນິເປດ	cloth	bɛ ¹ u ³	ນັ້ຍີ່
childhood; youth	pa ¹ dʒjɛ	ເຊ່ນິທັ່	hour	mu ³	ຜັ່
to teach	heθjo	ຢູ່ຍັ່ງ	to walk	dʒwɛk ¹ ja	ນິທນກຽມ
often	ta ¹ mo ³	ຮຸ່ຜັ່	to rest	o ¹ kɯə	ອຽນກຽມ
every	pwɔ ³	ເບ່ຍູ່	slow	zɔ ³	ນັ້ຍີ່
then; after	t ^h wɛ ³ rɔ	ປັ່ນຽງ	quick; fast	prja ³	ເຮ່ຍູ່
never	tɛ ¹ p ^h wɛ ¹ to ¹	ຮຸ່ປັ່ຍກຽມ	very; quite	la ³	ູ່ຍູ່
seldom	ŋɛtɛ ¹ p ^h wɛ	ເວລາຮຸ່ປັ່ຍກຽມ			

11.4 Additional vocabulary

large loom	t ^h ɛkrɯ ¹	ປັ່ນກຽງຍີ່	shoulder bag	pjɛ ³	ຜາຍີ່ຍີ່
loom	t ^h ɛkrɔ ³	ປັ່ນກຽງຍີ່	everyone	pwɔ ³ tɛ ¹ prɛ ¹	ເບ່ຍູ່ຮຸ່ປັ່ຍກຽງຍີ່
needle	t ^h ɛ	ປັ່	everywhere	pwɔ ³ tɛ ¹ p ^h o ¹	ເບ່ຍູ່ຮຸ່ປັ່ຍກຽງຍີ່
safety pin	t ^h ɛkɔ	ປັ່ນກຽງ	clothing	hje ¹ dʒɔ ¹	ຜາຍີ່ນິທັ່
pin	t ^h ɛki ³	ປັ່ນກຽງ			

Lesson 12: Clothing

12.1 Dialogue

A.	I'd like to see that shirt.	va ³ ʰeɯɯ mja dʒa ¹ de nwe ¹ tə'pɯ ¹	មង្គ ច្រើនយ៉ាង ឯហេន និយម ឧប ត្រឡប់ គ្រឿង
B.	Which one?	bite ³ tə'pɯ ¹ te ³	ក្នុងនោះ គ្រឿង ណា ?
A.	That red one there.
Maybe it's too small	de a ¹ li ¹ nwe ¹ tə'pɯ ¹
be ¹ ta ¹ be ¹ a ¹ pa ¹ ti s ^h ilw ³	ឧប ទ្រ ល្មម ត្រឡប់ គ្រឿង
កន្លែងនោះ ខ្លះខ្លះ តូច
B.	This white shirt is bigger.	a ¹ bu ³ je ³ tə'pɯ ¹ a ¹ du ¹ lə	ទ្រ កន្លែ ហ្នឹងគ្រឿង ធំ ធំ ល្មម
A.	Do you think it is big enough?	nɛ ¹ ta ¹ ne ¹ na a ¹ du ¹ to ³ s ^h ale ɛ ³	តើ គិត តើ ធំ ធំ គ្រប់ គ្រប់ ឬ ?
B.	It is the biggest shirt we have.	je ³ ma ³ a ¹ du ¹ le lɔ ³ pli ³	ហ្នឹង ធំ ធំ ល្មម យើង មាន
A.	How much is the white shirt?	dʒa ¹ bu ³ nwe ¹ a ¹ ŋu ¹ bate ³	និយម កន្លែ ត្រឡប់ ខ្លះ កន្លែ ?
B.	The white shirt is more expensive than the red one.	dʒa ¹ bu ³ je ³ a ¹ ŋu ¹ du ¹ le na a ¹ li ¹ nwe ¹	និយម កន្លែ ហ្នឹង ខ្លះ ធំ ធំ ល្មម ធំ ធំ ល្មម ត្រឡប់

12.2 Drills

Drill 1:

What colour is this? je ³ ma ¹ a ¹ la ¹ ti ³ te ³ ហ្នឹង ខ្លះ គ្រឿង ណា ?
----------------------	--	-----------------------------

Drill 2:

That shirt is white. dʒa ¹ nwe ¹ a ¹ bu ³ និយម ត្រឡប់ ទ្រ កន្លែ
red. li ¹ ល្មម

Drill 3:

These clothes are clean. hje ¹ dʒa ¹ je ³ ta ¹ he ¹ a ¹ mwo ³ pli ³ ហ្នឹង កន្លែ ហ្នឹង គ្រឿង គ្រឿង គ្រឿង
dirty. a ¹ ta ¹ pro គ្រឿង គ្រឿង
wet. a ¹ dzo ¹ គ្រឿង
dry. a ¹ kra ³ គ្រឿង

Drill 4:

That shirt is large.
attractive.
expensive.
small.

dʒaː¹ nweː¹ aˈduː¹
aˈtwɔː
aˈŋuː¹duː¹
aˈpaːti

និយម តម្លៃ ខ្ពស់
ទាក់ទាញ
ថ្លៃថ្លៃ
តូច

Drill 5:

This shirt is the largest.
smallest.

dʒaː¹ jeː³ maː¹ aˈduː¹ le
aˈpaːti

និយមតម្លៃ ធំ ខ្ពស់ ល្អ
តូច

Drill 6:

This sarong is
very ugly.
good.
inexpensive.

hjeː¹ jeː³ aˈmumja naˈdʒɔː
aˈrja
aˈŋuː¹koː¹

មួន ម៉ែ ខ្ពស់ មិនល្អ
ល្អ
ថ្លៃថ្លៃ

Drill 7:

This shirt is **larger than** that one.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ le kloː³ na nweː¹ tɔː¹ pɰː¹

និយមតម្លៃ ខ្ពស់ ល្អ រាល់ គ្រប់ តម្លៃ តូច មធ្យម

This shirt is **not as large as** that one.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ krɰː¹ naː¹ nweː¹ tɔː¹ pɰː¹ toː¹

និយមតម្លៃ ខ្ពស់ រាល់ គ្រប់ តម្លៃ តូច មធ្យម គ្រប់

Drill 8:

This shirt is large.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹

និយម តម្លៃ ខ្ពស់

This shirt is rather large.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ sʰaːleː

និយម តម្លៃ ខ្ពស់ គ្រប់មធ្យម

This shirt is very large.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ naˈdʒɔː

និយម តម្លៃ ខ្ពស់ ខ្ពស់

This shirt is the largest.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ le

និយម តម្លៃ ខ្ពស់ ល្អ

This shirt is too large.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ sʰiːlɰː³

និយម តម្លៃ ខ្ពស់ គ្រប់មធ្យម

This shirt is not large.

dʒaː¹ jeː³ aˈduː¹ toː¹

និយម តម្លៃ ខ្ពស់ តូច

This shirt is not at all large.

dʒa¹ je³ a¹du¹ ta¹kito¹

និយម ហ្នឹង ខ្ពស់ គ្រឿង តូច

12.3 Lesson vocabulary

shirt	dʒa¹	និយម	inexpensive	a¹ŋu¹ko¹	ទាបមតិ
red	li¹	លឿង	expensive	a¹ŋu¹du¹	ខ្ពស់មតិ
white	bu³	ស្វាយ	good	a¹rja	ល្អ
<i>clsf. clothing</i>	pu¹	ធុរ	dry	a¹kra³	ស្ងួត
most, best	le	ល្អ	wet	a¹dʒo¹	សើម
rather	s ^h ale	គ្រាន់ប៉ុណ្ណោះ	dirty	a¹ta¹pro	ខ្ពស់មតិ
colour	a¹la¹	ពណ៌	clean	a¹mwɔ³pli³	ស្អាត
these	jeta¹he	ហ្នឹង	attractive	a¹twɔ	ល្អ
price	a¹ŋu¹	តម្លៃ	ugly	a¹mumja	ខ្ពស់មតិ
maybe	bɛ¹ta¹be¹	អាចមាន	small	a¹pa¹ti	តូច
equal with	krɯ¹	ស្មើ	large	a¹du¹	ខ្ពស់

12.4 Additional vocabulary

brown	o	ខ្មៅ	pants	hje¹k ^h ja¹	អាវក្រហម
green/blue	θwə³	បៃតង	man's sarong	hje¹ta¹va¹	អាវក្រហមស្រី
purple	θwə³ɔ ^r ɯə	បៃតងខ្មៅ	women's sarong	hje¹prɛ¹mo¹	អាវក្រហមស្រី
orange	ɔbja³	ស្វាយ	skirt	hje¹ta¹va¹ tɯ³	អាវក្រហមស្រី តូច
pink	bja³li¹	ស្វាយលឿង	shoes	k ^h ja¹dja ta¹p lo	ស្រោចស្រោច គ្រឿង
grey	ta¹p ^h ɛ¹	ស្វាយ	hat	k ^h u¹klwɔ³	អាវក្រហមស្រី
yellow	bja³	ស្វាយ	to wear (on top)	θja	លើ
black	lɔ¹	លឿង	to wear (lower garments)	kw³	ក្រោម

Lesson 13: Tending animals

13.1 Dialogue

A.	Where are you going?	nɛ¹ dʒwə bite³	ទុយង្គេ និហុ កនរង្គ ?
B.	I am going to feed the pigs.	va³ dʒwə bɿə¹ e¹ tʰja sʰɛ¹	មន្ត និហុ កម្មក្ម ម្តី ប្រាទ កង្គេ
A.	How many pigs do you have?	nɛ¹ tʰja o¹ ba dɿə³ te³	ទុយង្គេ ប្រាទ ម្តី កន ឆម្មក្ម កង្គេ ?
B.	I have four pigs.	va³ tʰja o¹ lwɿ³ dɿə³	មន្ត ប្រាទ ម្តី ល្មបម្ម ឆម្មក្ម
	They are in that pen.	a¹ o¹ də a¹ pɔ¹ ku³ nɯə¹	ម្តី ម្តី ឆ ម្តី ទុយម្តី កង្គេ ម្តី
A.	What other animals do you have?	nɛ¹ tɛ¹pʰu tɛ¹lje¹ o¹ krja ti³te³	ទុយង្គេ កម្មកង្គេកង្គេកម្មកង្គេកម្មកង្គេ ម្តី ក្មក្ម កង្គេកង្គេ ?
B.	I also have chickens and ducks.	va³ sʰje³ na ta¹sa o¹kɿə³ pa³	មន្ត កង្គេ កង្គេ កង្គេ ម្តី កម្មក្ម ទុយ
	It is hot, so they are under the house.	kəkɯ na¹dʒɔ pʰunɯə¹ro sʰje³ na ta¹sa o¹ də hi¹ lɛ³	កម្មកង្គេកម្មកង្គេ កង្គេកង្គេ កង្គេ កង្គេ ម្តី ឆ ម្ម ម្ម កង្គេ

13.2 Drills

Drill 1:

How many pigs do you have?	nɛ¹ tʰja o¹ ba dɿə³ te³	ទុយង្គេ ប្រាទ ម្តី កន ឆម្មក្ម កង្គេ ?
cows	pɯ	ទុយង្គេ

Drill 2:

How many chickens do you have?	nɛ¹ sʰje³ o¹ ba bɛ¹ te³	ទុយង្គេ កង្គេ ម្តី កន កង្គេ កង្គេ ?
ducks	ta¹sa	កង្គេកង្គេ

Drill 3:

How many houses do you have?	nɛ¹ hi¹ o¹ ba me³ te³	ទុយង្គេ ម្ម ម្តី កន មង្គ កង្គេ ?
books	li¹u¹ o¹ ba u te³	ល្មឡង្គ ម្តី កន មង្គ កង្គេ

children

p^hu o¹ ba prɛ¹ te³

ក្មេង ២ នាក់ ប្រុស ២ នាក់

Drill 4:

I have four chickens.
pigs.
houses.
children.

va³ s^hje³ o¹ lwi³ be¹
t^hja o¹ lwi³ dɯ^ə³
yi¹ o¹ lwi³ me³
p^hu o¹ lwi³ prɛ¹

មាន ៤ គ្រឿង ឈ្មួញ ក្មេង
ស្រូវ ២ គ្រឿង ឈ្មួញ
ផ្ទះ ២ គ្រឿង ម្តាយ
ក្មេង ២ គ្រឿង ប្រុស

Drill 5:

The chicken is in the house.
under
on
in front of
behind
beside

s^hje³ o¹ dɛ hi¹ ku³
lɛ³
k^hu¹
ne³
k^hje³
k^ha³s^hje

មាន ២ គ្រឿង ក្មេង
ក្រោម ក្រោយ
លើ លើ
មុខ មុខ
ក្រោយ ក្រោយ
នៅ ជិត

Drill 6:

The pigs are in the pen.
in the field.
over there.
here.

t^hja o¹ dɛ a¹ pɔ¹ ku³
lja k^hu¹
nu^ə¹ tɛ¹kje³
bi^{je}³

មាន ២ គ្រឿង ក្រោយ ក្រោយ
ក្រោយ ក្រោយ មុខ
ទីនោះ ទីនោះ
ទីនេះ ទីនេះ

Drill 7:

Three cows are in the field.
on the road.
over there.

pu¹ θu^ə³ dɯ^ə³ o¹
dɛ lja k^hu¹
kljadu¹ ku³
nu^ə¹

មាន ៣ គ្រឿង ឈ្មួញ
ក្រោយ ក្រោយ មុខ
ក្រោយ ក្រោយ ក្រោយ
ទីនោះ ទីនោះ

Drill 8:

It is hot, and so the chickens are under the house.

kəkɯ na'dzɔ p^hunwə'ro s^hje³ o' də hi' lɛ³

ភ្នំភ្នំ ច្រូន ក្នុង ផ្ទះ ក្រោយ ផ្ទះ ក្រោយ ផ្ទះ

the pigs drink lots of water.

kəkɯ na'dzɔ p^hunwə'ro t^hja o't^hja³ lɔ³ ɛ la³

ភ្នំភ្នំ ច្រូន ក្នុង ផ្ទះ ក្រោយ ផ្ទះ ក្រោយ ផ្ទះ ក្រោយ ផ្ទះ

13.3 Lesson vocabulary

pig	t ^h ja	ហ្នែង	<i>clsf - animals with 4 legs</i>	dɯə ³	ឆ្កែ
duck	ta'ʂa	ក្រូច	<i>clsf - birds</i>	bɛ ¹	ទា
food	s ^h ɛ ¹	ស្រូវ	<i>clsf - houses</i>	me ³	ផ្ទះ
which	krja ti ³ te ³	ណាមួយ ក្នុងចំណោម	<i>clsf - books</i>	u	សៀវភៅ
in	ku ³	ក្នុង	<i>clsf - people</i>	prɛ ¹	មនុស្ស
under	lɛ ³	ក្រោម	to feed (animals)	bɯə ¹ e ¹	រក្សាសត្វ
in front of	ne ³	មុខ	animals	tɛ ¹ p ^h u tɛ ¹ lje ¹	សត្វក្នុងផ្ទះ- សត្វក្រៅផ្ទះ
behind	k ^h je ³	ក្រោយ	pigpen	t ^h ja pɔ ¹	ហ្នែង ផ្ទះ
beside	k ^h a ³ s ^h je	ក្រោម ផ្ទះ	field	lje ³	ក្រោម ផ្ទះ
on	k ^h u ¹	លើ	cow	pu	គោ
therefore; and so	p ^h unwə'ro	ក្នុង ផ្ទះ ក្រោយ ផ្ទះ	chicken	s ^h je ³	ក្រោយ ផ្ទះ

13.4 Additional vocabulary

hen	s ^h je ³ mɯə	សត្វក្នុងផ្ទះ	water buffalo	pa'nɛ	គោ ទឹក
rooster	s ^h je ³ p ^h ɛ ³	សត្វក្នុងផ្ទះ	horse	ta'θi	ក្រូច
chick	s ^h je ³ p ^h u	សត្វក្នុងផ្ទះ	dog	t ^h wi ¹	ឆ្កែ
cat	t ^h jo	ហ្នែង	goat	pe	គោ

Lesson 14: Planting a garden

14.1 Dialogue

A.	What are you planting?	nɛ¹ i¹lɿə ti³te³	តើ ឯង ច្របុក អ្វី អី ?
B.	I am planting beans.	va³ i¹lɿə kɔbi³	ម្ចាស់ ច្របុក បន្លែ គ្រាប់
A.	Is this your garden?	je³ ma¹ nɛ¹ ta¹rɛ ɛ³	ហ្ន៎ ឯង តើ គ្រាប់ គ្រាប់ ឬ ?
B.	Yes, it's mine.	a¹ma ma¹ va³ tɛ³	បាទ ឯង ម្ចាស់ គ្រាប់
A.	When will you pick the beans?	nɛ¹ i¹ba¹ kɔbi³ bikʰɛ³ pa³ tɛ³	តើ ឯង គ្រាប់ គ្រាប់ គ្រាប់ គ្រាប់ ឬ ?
B.	If the rains are good, they will be ready in two months.	ki¹ kɛdʒɿ rja ma¹ nje³ lɛ³ a¹ku³ ba¹ e¹ ni ho	បើ ពេល ឆ្នាំ ល្អ ពួក គេ គ្រាប់ គ្រាប់ គ្រាប់ គ្រាប់ ឬ
A.	Will you eat them or sell them?	nɛ¹ e¹ pa³ ɛ³ ki¹ ma¹ to¹ ma¹ nɛ¹ i¹sʰɛ³ pa³ ɛ³	តើ ឯង តើ ចៀង ឬ ចៀង គ្រាប់ ឬ ចៀង គ្រាប់ ឬ ?
B.	Some we will eat. Most we will sell.	pɛ¹ e¹ ta¹he¹ pɛ¹ i¹sʰɛ³ ɛlɔ pa³	តើ ឯង តើ ចៀង ឬ ចៀង គ្រាប់ ឬ ចៀង គ្រាប់ ឬ

14.2 Drills

Drill 1:

I am planting	vegetables.	va³ i¹lɿə	θwi do³bja³lɛ¹	ម្ចាស់ ច្របុក	ឫស ឆ្នាំ គ្រាប់ គ្រាប់
	corn.		kʰu¹kʰeθɛ¹		គ្រាប់ គ្រាប់
	onions.		pu³holi¹		គ្រាប់ គ្រាប់

Drill 2:

Is this	yours?	je³ma¹ nɛ¹	tɛ³ ɛ³	ហ្ន៎ ឯង តើ គ្រាប់ គ្រាប់ ?
	mine?	va³		ម្ចាស់
	theirs?	ɛ¹θi³		គ្រាប់ គ្រាប់
Is that	his/hers?	nwe¹ma¹ a¹	tɛ³ ɛ³	គ្រាប់ គ្រាប់ តើ គ្រាប់ ឬ ?
	ours?	pɛ¹		តើ គ្រាប់

Drill 3:

This is mine.	je ³ ma ¹ va ³ tɛ ³	ហ្ន៎មទ មទ គទ្ន
yours.	nɛ ¹	នម្បទ្ន
his/hers.	a ¹	ទ
theirs.	ɛ ¹ θi ³	ទ្នទទ

Drill 4:

It's not mine.	va ³ tɛ ³ ma ¹ to ¹	មទ គទ្ន មម្បទនទ
yours.	nɛ ¹	នម្បទ្ន
his/hers.	a ¹	ទ

Drill 5:

If the rain stops, I will go.	ki ¹ kɛdʒɯ ¹ o ¹ kɯə ro va ³ dʒɯə pa ³	កខ កម្រទ្ននិម្បទ្ន ទ្នកម្បកម ក្រទ្ន មទ និហម ទម្បទ
If my friend goes	va ³ k ^h o ³ bɔθjo ki ¹ dʒɯə ro va ³ dʒɯə pa ³	មទ ទទ្នកទ្នទ្នហទ កខ និហម ក្រទ្ន មទ និហម ទម្បទ
If I have money	va ³ ru ³ ki ¹ o ¹ ro va ³ dʒɯə pa ³	មទ ក្រទ្ន កខ ទ្ន ក្រទ្ន មទ និហម ទទ

Drill 6:

Will you eat them or sell them?	nɛ ¹ e ¹ pa ³ ɛ ³ ki ¹ ma ¹ to ¹ ma ¹ nɛ ¹ i ¹ s ^h ɛ ³ pa ³ ɛ ³	នម្បទ្ន ទ្ន ទម្បទ មម្បទ្ន កខ មម្បទនទ មទ នម្បទ ខនទ្ន ទម្បទ មម្បទ ?
Will you plant corn or beans?	nɛ ¹ i ¹ lɯə k ^h u ¹ k ^h e ɛ ³ ki ¹ ma ¹ to ¹ ma ¹ kɔbi ³ ɛ ³	នម្បទ្ន ខ្យមកម ទទ្នទទ មម្បទ្ន កខ មម្បទនទ មទ កទ្នកខ មម្បទ ?
Will you take yours or mine?	nɛ ¹ p ^h je nɛ ¹ tɛ ³ pa ³ ɛ ³ ki ¹ ma ¹ to ¹ ma ¹ va ³ tɛ ³ ɛ ³	នម្បទ្ន កិហទ្ន នម្បទ្ន គទ្ន ទម្បទ មម្បទ្ន កខ មម្បទនទ មទ មទ គទ្ន មម្បទ ?

Drill 7:

Will you plant today **or not?**

ນຳ i'ɿlɿə jə'tə'ne³ pə³ ɹ³ ma¹ to¹ ɹ³

ຮຸ່ງ ຈຸນຍາກຸ ທີ່ ສຸ່ງ ຮຸ່ງ ມາ ຈຸນ ຮຸ່ງ ?

Will you sell your
vegetables

ນຳ i'sʰɛ³ nɛ¹ i'θwi dɔ³bjə³lɛ¹ pə³ ɹ³ ma¹ to¹ ɹ³

ຮຸ່ງ ຈຸນ ຮຸ່ງ ຈຸນ ຈຸນ ຈຸນ ຮຸ່ງ ຮຸ່ງ ມາ ຈຸນ ຮຸ່ງ ?

Will you harvest
today

ນຳ i'ba¹ jə'tə'ne³ pə³ ɹ³ ma¹ to¹ ɹ³

ຮຸ່ງ ຈຸນ ທີ່ ສຸ່ງ ຮຸ່ງ ມາ ຈຸນ ຮຸ່ງ ?

14.3 Lesson vocabulary

to plant seeds	i'ɿlɿə	ຈຸນຍາກຸ	vegetables	θwi dɔ³bjə³lɛ¹	ຈຸນ ຈຸນ ຮຸ່ງ
to pick (harvest) vegetables	i'ba¹	ຮຸ່ງ	beans	kɔ'bi³	ກູ່ງ
if	ki¹	ກຸ່ງ	corn	kʰu¹kʰeθɛ¹	ອູ່ງອຸ່ງ
to stop; rest	o¹kɿə	ອຸ່ງຍາກຸ	onions	pu³holi¹	ອູ່ງຍາກຸ
some	ta'he¹	ຮຸ່ງຮຸ່ງ	money	rɿ³	ກູ່ງ
more; most	ɛlə	ອຸ່ງ	garden	ta'rɛ	ຮຸ່ງກຸ່ງ

14.4 Additional vocabulary

to plant seedlings	i'sʰo i'plɿ³	ຮຸ່ງ ຮຸ່ງ	garlic	pu³hobu³	ອູ່ງຍາກຸ
cucumber	dje³θɛ¹	ຮຸ່ງ	eggplant	kjaθɛ¹	ກຸ່ງ
bamboo shoots	i'bjə¹	ຮຸ່ງ	shovel	ta'ne¹ lɛkɿə¹	ຮຸ່ງ ຮຸ່ງ ຮຸ່ງ
mushrooms	krɿ¹	ກຸ່ງ	plough	tʰa	ຮຸ່ງ
tomato	kja'sʰje¹θɛ¹	ກຸ່ງ ຮຸ່ງ	field rake	i'kʰwi	ຮຸ່ງ
cabbage	ta'ple¹bo¹	ຮຸ່ງ ຮຸ່ງ	sickle	ta'dʒe³	ຮຸ່ງ
pumpkin	lɿhe³θɛ¹	ຮຸ່ງ ຮຸ່ງ	hoe	ta'ne¹	ຮຸ່ງ
hot peppers	θɛ¹hja	ຮຸ່ງ	spade	ta'pɿ³	ຮຸ່ງ

sweet potatoes

krwə¹s^hw³

ကျဟုတ်ခွံ

Drill 3:

We will go fishing	this (early) afternoon.	pɛ¹ dʒwə bie¹tɛ³ mɔkwɿ pa³	ឧប្បទ្រព្យ និហម ក្នុងម៉ោងព្រឹក	ឧប្បទ្រព្យ
	this (late) afternoon.	mɔhe	ឧប្បទ្រព្យ	
	tonight.	je³ tə¹θɛ³	ហ្នឹងយប់	
	this evening.	mɔkʰi	ឧប្បទ្រព្យ	
	tomorrow.	sʰje pa¹ro³	ស្រេច ឧប្បទ្រព្យ	
	tomorrow morning.	pa¹ro³ mɔli³	ឧប្បទ្រព្យ ឧប្បទ្រព្យ	

Drill 4:

We will leave at	4:00 p.m.	pɛ¹ dʒwə bi lwɿ¹ mu³ pa³	ឧប្បទ្រព្យ និហម ក្នុង	ឧប្បទ្រព្យ
	at 7:00 p.m.	nwo mu³	ឧប្បទ្រព្យ	
	at 10:30 a.m.	sʰje mu³ ta¹kla³me³	ស្រេច ឧប្បទ្រព្យ ក្នុងម៉ោងព្រឹក	

Drill 5:

I think that	you are going fishing.	va³ ta¹ne¹ na nɛ¹ dʒwə bi e¹tɛ³	ឧប្បទ្រព្យ ឧប្បទ្រព្យ និហម ក្នុងម៉ោងព្រឹក
I hear that		va³ nihwə³ na	ឧប្បទ្រព្យ ឧប្បទ្រព្យ និហម
I know that		va³ θɛne³ na	ឧប្បទ្រព្យ ឧប្បទ្រព្យ និហម

Drill 6:

We think	about going fishing.	pɛ¹ ta¹ne¹ be¹kjana bie¹tɛ³	ឧប្បទ្រព្យ ឧប្បទ្រព្យ ក្នុងម៉ោងព្រឹក ក្នុងម៉ោងព្រឹក
talk		hebe	ឧប្បទ្រព្យ
hear		nihwə³	ឧប្បទ្រព្យ

Drill 7:

You can	use mine.	nɛ¹ no³e¹ va³ tɛ³ a¹ni	ឧប្បទ្រព្យ និហម ឧប្បទ្រព្យ ឧប្បទ្រព្យ
	see	mja	ឧប្បទ្រព្យ
	have	pʰje	ឧប្បទ្រព្យ

15.3 Lesson vocabulary

to come along	hja ³ kwə ³	ឃ្មុំត្រឡប់	to fish (with a pole)	bie ¹ tɛ ³	រន្ទឹមត្រី
next; later; in the future	s ^h je a ¹ no ¹	សហ៍ ឡើង	fishing pole	bis ^h e ³	រន្ទឹម
never mind; no problem	a ¹ le ^h eo ¹ to ¹	ឡើយដឹងអ្វី	Monday	mɔ̄tə ¹ ne ³	មហាស័ក្តិ
to use	no ³ e ¹	ប្រើ	(early) afternoon	mɔ̄kwɪ	មហាស័ក្តិ
alone; self	du ¹	ខ្លួន	(late) afternoon	mɔ̄he	មហាស័ក្តិ
to happen; occur; become	t ^h wɔ̄ ³ t ^h ja ¹	កើតឡើង	tonight	je ³ tə ¹ θe ³	ស័ក្តិស័ក្តិ
about; concerning	bɛ ¹ kjana	អំពី	half	ta ¹ kla ³ me ³	ក្រពេលវេលា

15.4 Additional vocabulary

Tuesday	mɔ̄nje ³ ne ³	មហាស័ក្តិ	fish hook	i ¹ bi	ខ្នុរ
Wednesday	mɔ̄θwə ³ ne ³	មហាស័ក្តិ	catfish	tɛ ³ ku ¹	ត្រីក្របី
Thursday	mɔ̄lwi ³ ne ³	មហាស័ក្តិ	eel	tɛ ³ ru	ត្រីក្របី
Friday	mɔ̄nja ³ ne ³	មហាស័ក្តិ	crab	s ^h wo ¹	ស្រទាប់
Saturday	mɔ̄ka ¹ tɔ̄ ¹	មហាស័ក្តិ	shrimp	s ^h wo ¹ ko	ស្រទាប់
Sunday	mɔ̄ne ³ du ¹ e ¹	មហាស័ក្តិ	fishnet	ta ¹ vi ³	ក្រណាត់
a fish	tɛ ³	ត្រី	fishnet	sa ¹ ta ¹ pre ³	ក្រណាត់

hunt (go in the jungle) alone?

nɛ̃¹ dʒwəle³ tʉdw¹ nɔ də mi¹kle³ ɛ̃³

នុយង្គ ណិហល្យង្គ គង់ឆង្គ តើ ឆហ ឃ្យឆរាណង្គ ម្យង្គ ?

Drill 3:

Have you ever seen a wild elephant?

nɛ̃¹ mjaʰje¹ nɔ ta¹sʰa³mi¹ ɛ̃³

នុយង្គ ឃហឈង្គ តើ គន្លសហន្តឃ្យឆ ម្យង្គ ?

killed a tiger?

nɛ̃¹ me¹θje³ nɔ pʰwə³kʰi³ ɛ̃³

នុយង្គ ឃ្យង្គឆហង្គ តើ ពិម្ភឃ្យឆ ម្យង្គ ?

eaten bear's meat?

nɛ̃¹ e¹ nɔ tʰe³zje¹ ɛ̃³

នុយង្គ តើ ឋង្គពហង្គ ម្យង្គ ?

Drill 4:

I have never seen a tiger.

va³ mjaʰje¹ nɔ pʰwə³kʰi ta¹pʰwə to¹

ឃង្គ ឃហឈង្គ តើ ពិម្ភឃ្យឆ គន្លពិម្ភគ គន្ល

used a gun.

va³ nɔ³e¹ nɔ sʰiŋa¹ ta¹pʰwə to¹

ឃង្គ តើ ឆឆឆង្គ គន្លពិម្ភគ គន្ល

16.3 Lesson vocabulary

to hunt	lɿ¹ tɛ̃¹ mi¹	ល្យង្គ គុយង្គឃ្យឆ	slingshot	pʰjadʒɔ	ពិហឈង្គ
to be busy	tɛ̃¹me¹ o¹ ɛ	គុយង្គឃ្យង្គ ម ធុ	gun	sʰiŋa¹	ឆឆឆង្គ
to get; bring	nɿ	នុយឆ	small animals (birds, rodents)	zɿwətʰu¹pʰu	ព្រមគណ្តឋង្គ
because	me¹te³hero	ឃ្យង្គគង្គម្យង្គ	noose trap	ta¹dʒja³	គន្លពិហង្គ
hot season	kekuḵʰɛ³	រាម្យង្គរាម្យង្គ	to trap	sʰaɛ¹	សម្យង្គ
to shoot	kʰɛ	ទង្គ	elephant	ta¹sʰja³	គន្លសហង្គ
meat	ze¹	ព្រមង្គ	wild elephant	ta¹sʰja³ mi¹	គន្លសហង្គ ឃ្យឆ
to kill	me¹θje³	ឃ្យង្គឆហង្គ	tiger	pʰwə³kʰi³	ពិម្ភឃ្យឆ
to catch	nɿrja	នុយឆព្រម	yellow deer	ta¹kʰje³	គន្លទម្យង្គ
alone	tʉdw¹	គង់ឆង្គ	bear	tʰe³	ឋង្គ

ever

ນວ

ຮີ້

16.4 Additional vocabulary

longbow	klje ¹	ກຽທູ້	frog	di ¹	ຮູ
arrow	klje ¹ plɛ	ກຽທູ້ຂຽຍູ່	rabbit	da ³ θɛ ¹	ຮູຮູ
deer (large, with antlers)	kro	ກາຮີ້	snake	ru	ຖຸຍູ່
wild pig	t ^h jamɿ ¹	ປທະພຸງ	bat	plɛ	ຂຽຍູ່
mouse	zɯə	ຖຸຍາມ	bird	t ^h u ¹	ປູ່
mousedeer	zɯə ^h kro	ຖຸຍາມກາຮີ້	pheasant	t ^h u ¹ ra	ປູ່ ຖຸຍອ
elephant	ta ¹ s ^h ja ³	ຮູສທູ	snipe	t ^h u ¹ prw ¹	ປູ່ ຂຽຍູ່
monkey	zɯ ³	ຖຸຍູ້	fowl	s ^h je ³ mi ¹	ສທູ້ ພຸງ
squirrel	zɯə ^h lje ¹	ຖຸຍາມກຽທູ້			

Lesson 17: Building a house

17.1 Dialogue

A.	What is happening over there?	də nuə¹ ma¹ a¹ me¹ ti³te³	គុំ ត្រហ្ម មឲ្យ ឲ្យ មឲ្យ
គន្លឹះ ?
B.	They are building a new house.

The men of the village work together to build new houses. | ɛ¹θi³ sʰotʰja¹ hi¹θɛ³

prɛ¹kʰu³ du¹ də zɔ³ ku³
ta¹he¹ sʰotʰja¹ sʰw¹lu³
hi¹θɛ³ | ឲ្យឲ្យ គន្លឹះ ថ្មី គុំ គន្លឹះ
ព្រមគ្នា គន្លឹះ គន្លឹះ គន្លឹះ គន្លឹះ
ឲ្យ ឲ្យ ឲ្យ |
| A. | How long does it take to build a new house? | me¹ hi¹ tə¹me³ ma¹ a¹ ɲɛ³
bate³ | មឲ្យ ឲ្យ គុំ មឲ្យ មឲ្យ
ឲ្យ គន្លឹះ ? |
| B. | Not long.
About three days. | a¹ɲɛ³ na to¹
θwə³ ɲɛ³ ma¹ a¹tʰwə³ prɛ | ឲ្យឲ្យ គុំ គុំ គុំ គុំ
មឲ្យ គុំ គុំ គុំ គុំ |
| A. | Whose house is this? | hi¹ je³ tə¹me³ ma¹ u³ tɛ³
pe³ | ឲ្យ គុំ គុំ មឲ្យ គុំ
គុំ គុំ ? |
| B. | It is for a couple who will marry soon. | prɛ¹ kəɾi kʰo³mɛ³ ta¹he¹
a¹ɲɛ³ | ឲ្យឲ្យ គុំ គុំ គុំ គុំ
គុំ គុំ គុំ គុំ |
| A. | Can I help? | va³ me¹dʒjɔ a¹ni ɛ³ | មឲ្យ មឲ្យ គុំ គុំ
ឲ្យ គុំ ? |
| B. | Do you know how to put thatch on a roof? | nɛ¹ θɛɲɛ³ tɛ³tʰja¹ ta¹hje
³ də hi¹kʰu¹ pʰute³ ɛ³ | ឲ្យ គុំ គុំ គុំ គុំ
គុំ គុំ គុំ គុំ គុំ គុំ
គុំ ឲ្យ គុំ ? |
| A. | No. | to¹ | គុំ |
| B. | Maybe it is better for you to watch for now. | kʰo³ɲə nɛ¹ o¹pɔmja ma¹ a¹
rjalə prɛ ko³le¹ | មឲ្យឲ្យ គុំ គុំ គុំ គុំ
មឲ្យ មឲ្យ គុំ គុំ
ឲ្យ គុំ គុំ គុំ |

17.2 Drills

Drill 1:

How long does it take to

build a house? sʰotʰja¹ hi¹ tə¹me³ ma¹ a¹ ɲɛ³ bate³

គន្លឹះ ឲ្យ គុំ មឲ្យ មឲ្យ គុំ គុំ

put on a roof? tɛ³tʰja¹ hi¹kʰu¹ ma¹ a¹ ɲɛ³ bate³

គុំ គុំ ឲ្យ មឲ្យ មឲ្យ គុំ គុំ

Drill 2:

About four days.

lwi³ ne³ ko³le

ល្ងហ្មខ ចង្គ រាត្រល្ង

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិហ្មខេ រាត្រ

Exactly four days.

lwi³ ne³ tə¹ plu

ល្ងហ្មខ ចង្គ គប្ប ធើ្វច់

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិហ្មខេ រាត្រ

Over four days.

lwi³ ne³ le

ល្ងហ្មខ ចង្គ ល្ង

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិហ្មខេ រាត្រ

Almost four days.

p^hu¹ lwi³ ne³

រិច្ច ល្ងហ្មខ ចង្គ

100 baht.

tə'dzɔŋ ba¹

គប្បនិហ្មខេ រាត្រ

Drill 3:

They will marry **soon.**

ɛ¹θi³ kəri¹ k^ho³mɛ³ pə³

ខ្ញែ្ន្ន រាហ្មរ្យា ទត្តុយខ្ញែ ធើ្វ

He will build the house

a¹ kəri¹ s^ho^t hja¹ hi¹ pə³

ខ្ញែ រាហ្មរ្យា គត្តបហ្ម រ្យា ធើ្វ

I will visit

va³ kəri¹ dzɔwə o¹le³ pə³

ប្ម រាហ្មរ្យា និហ្ម ខ្ញែ្ន្ន ធើ្វ

Drill 4:

I will finish **later.**

va³ mɛ¹t^hwə³ no¹pə³

ប្ម យត្ត្តបហ្ម ត្តធើ្វ

He will help us

a¹ mɛ¹dzjɔ pɛ¹

ខ្ញែ យត្តនិហ្មរា ធើ្វ

They will visit

ɛ¹θi³ dzɔwə o¹le³

ខ្ញែ្ន្ន និហ្ម ខ្ញែ្ន្ន

Drill 5:

This house is for them.

hi¹ je³ ɛ¹θi³ ne³

រ្យា ហត្ថ ខែ្ន្ន ចង្គ

for you.

sɛ¹

ត្តរ្យខ្ញែ

for us.

pɛ¹

ធើ្វ

17.3 Lesson vocabulary

to build	s ^h ɔt ^h ja ¹	ស្តីប្រព្វ	roof	hi ¹ k ^h u ¹	ប្រដាប់
new	θɛ ³ ; a ¹ θɛ ³	ថ្មី ; ថ្មីថ្មី	thatch	ta ¹ hje ³	ស្រដាប់
man	prɛ ¹ k ^h u ³	បុរស	to thatch a roof	tɛ ³ t ^h ja ¹	ស្រដាប់ប្រដាប់
<i>clsf. house</i> - one house	tə ¹ me ³	ផ្ទះ	to finish	t ^h wə ³	បញ្ចប់
to watch; observe	o ¹ pɔmja	ត្រួតពិនិត្យ	it is better	a ¹ rjalə	ល្អជាង
about; maybe	ko ³ le ¹	ប្រហែល	soon	kəri ¹	ឆាប់
exactly	ta ¹ plu	ត្រឹមត្រូវ	later	no ¹ pa ³	ក្រោយ
almost; close; near	p ^h w ¹	ជិត	for	ne ³	សម្រាប់
over (more than)	lə	លើ			

17.4 Additional vocabulary

door	ka ¹ da ³ mɔə	ទ្វារ	hand saw	lwa pa ¹ ti	ក្រវ៉ាត់ដៃ
window	ka ¹ da ³ p ^h u	ទ្វារបិទ	nail	li ¹ pa ¹ na ¹	ប្រដាប់ឆ្នាំង
stairs	ka ¹ bo ³ θu ³	ទ្វារឆ្នាំង	hammer	i ¹ pɔ ¹	ប្រដាប់
bamboo floor	two ¹ k ^h u ¹	ស្រដាប់	large knife	hidw ¹ du ¹	ប្រដាប់ធំ
leaf thatch	le ¹	ស្រដាប់	hand plane	lɛt ^h wθje ¹	ប្រដាប់ដៃ
			drill	t ^h ɛpa ¹ ri ³ ku ³	ប្រដាប់ប្រដាប់-គ្រឿង

Lesson 18: School

18.1 Dialogue

A.	Where are your children?	nɛ̃¹ pʰu o¹ bite³	ឧប្បទេ កិច្ច ឲ្យ កងកង ?
B.	They are in school.	ɛ¹θi³ o¹ də θjoli¹ho³	ខ្ញុំទទួល ឲ្យ គ្រូ បង្រៀន
A.	How do they get to school?	ɛ¹θi³ dʒwə də θjoli¹ho³ pʰute³	ខ្ញុំទទួល រំលឹក គ្រូ បង្រៀន កិច្ចកង ?
B.	Usually they walk to the village.	ɛta¹ki¹ ɛ¹θi³ dʒwə na kʰja¹dɰə¹ prɛ	បើធម្មតា ខ្ញុំទទួល រំលឹក គ្រូ ទៅបង្រៀន ក្នុង ភូមិ
A.	What do they learn in school?	ɛ¹θi³ heθjo krja li¹ ti³te³	ខ្ញុំទទួល រៀន ក្នុង គ្រូ កងកង ?
B.	They learn to read and do math. Also, they learn several languages.	ɛ¹θi³ heθjo hə tʰwə³ dwa li¹dwa tʰwə³ to¹ ɛ¹θi³ heθjo ɛla³ ŋo rɰə¹ ta¹he¹	ខ្ញុំទទួល រៀន ក្នុង គ្រូ គ្រប់ ល្បែង ក្នុង គ្រូ ខ្ញុំទទួល រៀន ក្នុង គ្រូ ច្រើន ភាសា ផ្សេងៗ
A.	Why do you send your children to school?	mɛ̃¹te³ nɛ̃¹ θu³ nɛ̃¹ pʰu də θjoli¹ho³ ɛ̃³	ហេតុអ្វី ឲ្យ គ្រូ ឲ្យ គ្រូ កិច្ច គ្រូ បង្រៀន កងកង ?
B.	All children should go to school.	pa¹dʒɛ̃ pwətə¹prɛ̃¹ to³ko¹ dʒwə θjoli¹ho³	គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
	They must learn so they will have a good future.	ɛ¹θi³ to³bɛ¹ heθjoli¹ turo ta³ple¹hja³ ma¹ li¹mja³li¹mɛ̃ pa³	ខ្ញុំទទួល គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ

18.2 Drills

Drill 1:

Usually they walk to school.	ɛta¹ki¹ ɛ¹θi³ dʒwə na kʰja¹dɰə¹ də θjoli¹ho³ បើធម្មតា ខ្ញុំទទួល រំលឹក គ្រូ ទៅបង្រៀន គ្រូ បង្រៀន
the teacher is a woman.	ɛta¹ki¹ θjoli¹ho³ θara ma¹ prɛ̃¹mo¹ គ្រូ បង្រៀន គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
children learn to read.	ɛta¹ki¹ pa¹dʒɛ̃ heθjo hə គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ

Drill 2:

Why do you send your children to school?

mɛtɛ³ nɛ¹ θu³ nɛ¹ p^hu də θjoli¹ho³

ឯម្តងក្នុង ត្រូវ ទ្រង់ ត្រូវ រើ គ្រូ ចូលសាលា ?

is education important?

mɛtɛ³ tɛ¹θip^hɛ nwa¹ a¹lo¹du¹ ɛ³

ឯម្តងក្នុង គ្រូចូលរើ គ្រូ ចូលគ្រូ ត្រូវ ?

Drill 3:

Why doesn't he go to school?

mɛtɛ³ a¹ dzwa³ də θjoli¹ho³ to¹ ɛ³

ឯម្តងក្នុង ឲ្យ រើ គ្រូ ចូលសាលា គ្រូ ត្រូវ ?

she learn to read?

mɛtɛ³ a¹ hɛθjo hɛ li¹ to¹ ɛ³

ឯម្តងក្នុង ឲ្យ ត្រូវ ចូល ឲ្យ គ្រូ ត្រូវ ?

Drill 4:

You should go to school.

nɛ¹ to³

ត្រូវ គ្រូ

រើ គ្រូ ចូលសាលា

ko¹ dzwa³ də θjoli¹ho³

រើ គ្រូ ចូលសាលា

study hard.

jadzwa hɛθjoli¹

write him a letter.

ra³ li¹tə¹ba¹ də ɛ¹o¹

រើ គ្រូ ចូលសាលា គ្រូ ចូល

Drill 5:

He must go to school so that

he will learn to read.

a¹ to³be¹ dzwa³ de θjoli¹ho³ t

ឲ្យ គ្រូ ចូលសាលា

គ្រូ ចូលសាលា

ឲ្យ គ្រូ ចូលសាលា គ្រូ ចូលសាលា

wro a¹ hɛ dzjə li¹ pə³

ឲ្យ គ្រូ ចូលសាលា គ្រូ ចូលសាលា

he can go to highschool.

a¹ t^hja¹bɛ tɔt^hu³θjoli¹ho³ pə³

he can get a good job.

a¹ ni¹bɛ¹ tɛ¹me¹ də a¹rja pə³

ឲ្យ គ្រូ ចូលសាលា គ្រូ ចូលសាលា

18.3 Lesson vocabulary

school	θjoli'ho³	ឆ្នាំមធ្យម	math; arithmetic	dwa	ឆ្នាំ
usually	eta'ki¹	ធើរៈ	language	ηo	ភាសា
go on foot	dʒwə na k ^h ja'dwə¹	រើរើ ឆ្នាំ មធ្យម	to learn	heθjo	រើរើឆ្នាំ
lesson; book	li¹	ឆ្នាំ	education	tɛ¹θip ^h ɛ	រើរើឆ្នាំ
why	me'te³	ឆ្នាំ	important	a'lo'du¹	ឆ្នាំ
children	pa'dʒɛ	ឆ្នាំ	woman	prɛ'mo¹	ឆ្នាំ
everyone	pwotə'prɛ¹	ឆ្នាំ	highschool	tɔt ^h u³ θjoli'ho³	ឆ្នាំ
should	to³ko¹	ឆ្នាំ	to advance, succeed	t ^h ja'be	ឆ្នាំ
must	to³be¹	ឆ្នាំ	other	rɔwə¹	ឆ្នាំ
so that	turɔ	ឆ្នាំ	exert effort; try	jadʒw	ឆ្នាំ
future	tə'ple'hja³	ឆ្នាំ	a letter	li'tə'ba¹	ឆ្នាំ
smart	li'mja³li'mɛ	ឆ្នាំ	job	tɛ'me¹	ឆ្នាំ

18.4 Additional vocabulary

book	li'u	ឆ្នាំ	to practice	tɛ'me¹θjo	ឆ្នាំ
pencil	dʒɛ'bo³	ឆ្នាំ	to sing	hero³	ឆ្នាំ
pen	li'bo³	ឆ្នាំ	to ask	s ^h u'dja³	ឆ្នាំ
notebook	li'u lɛra³m a	ឆ្នាំ	to reply, answer	hes ^h ɔ¹	ឆ្នាំ
classroom	ro³ku³	ឆ្នាំ	to play	la'vɔ³	ឆ្នាំ
eraser	jwopli³	ឆ្នាំ	to remember	tɔ'ni	ឆ្នាំ
ruler	tɔ'bo³	ឆ្នាំ	to forget	s ^h o³ta'pa¹	ឆ្នាំ

paper

li'pli³

၇၃၉၇၃

| to explain

hes^ho'

၇၆၆၉
